

BERG 2007

Bergs krönika 2007

Årgång 64

Du har i handen ännu ett exemplar av Bergs krönika, som ska försöka skildra vad som hänt i Bergs socken, Växjö kommun, i både nutid och dåtid.

Inga-Gun Andersson skriver i årets krönika om Edvin på Hagtorpet, en profil i bygden som många fortfarande minns. Färre lär det vara som minns kronprinsbesöket för 100 år sedan, men berättelserna lever fortfarande. Kajsa i Knapans levnadsöde hade förmodligen fallit i evig glömska om inte några handskrivna blad hittats bakom en murstock och givit Inge Ledje stoff till berättelsen om sin avlägsna släkting.

Det gäller att dokumentera nutiden också, för minnet är kort och åren går fort. Det kanske inte tredjeklassarna som varit på besök i hembygdsgården tycker. Men det dröjer inte länge förrän berättelsen från deras besök blir minnesvärd historia.

Till sist några ord om de bilder vi publicerar, tagna ur Gösta Eks fotoalbum. Dessa album finns numera i hembygdsföreningens förvar. Många bilder är uppenbart privata. Andra är tagna i mer publika sammanhang och har, som vi bedömer, ett dokumentärt värde. Det är förstås bara en liten, liten del av alla bilder som vi har möjlighet att visa här och vi har försökt göra urvalet med respekt för den personliga sfären.

Till sist ett stort tack till alla som bidragit till denna krönika, inte minst alla fotografer vars bilder vi inte klarat oss utan.

Berg i mars 2008

Redaktionskommittén

Kerstin Haggren

Sune Andersson

Jerker Haglund

Omslagsbild: Hembygdsgårdens ladugård har fått nytt tak, tack vare Bengt Bengtsson, Bertil Johansson, Lars-Göran Pehrsson, Gustav Andersson och Erik Andersson.

Bergs kyrkokör vid valborgsfirandet, under ledning av Maria Sennvall.

Verksamhetsberättelse 2007

Bergs hembygdsförenings styrelse sammanfattar verksamheten under 2007.

Styrelsen har under året bestått av följande ledamöter:

Inga-Gun Andersson, ordförande

Bengt Göransson, vice ordförande

Inger Eriksson, kassör, med AHAB promotion som stöd

Torsten Persson, Lädja, sekreterare

Märta Schlecker, ledamot

Erik Andersson, ledamot

Bengt Bengtsson, ledamot

Suppleanter: Lars Nyvall, Irene Eng och Ian Wennerholm.

Revisorer har varit Lars-Erik Persson och Filip Karlsson med Ewert Ericson som suppleant.

Redaktionskommittén: Kerstin Haggren (smk), Sune Andersson och Jerker Haglund.

Antikvarie: Märta Schlecker och Torsten Persson.

Stugvärdar: Eva Karlsson och Barbro Ahl, med Märta Schlecker som stöd.

Gårds- och inventariekommitté har varit Erik Andersson (smk) och dessutom Bengt Bengtsson, Gustav Andersson, Lars-Göran Pehrsson, Bertil Johansson, Lars Nyvall, Monica Järgren och Folke Johansson.

Roteombud har varit för Björka/Herrgården Barbro Ahl, Ernatorp Kent Eng, Hjulatorp Kurt Andersson, Holma/Ramsås Stefan Gustafsson, Sandvik/Matkull Gun-Britt Pehrsson, Lövhult Gunnar Larsson, Rösås Mari-
anne Ståhl, Hult Gustav Andersson samt för Lädja Ingvar Johansson.

Valberedningen har bestått av Sune Andersson (smk), Åke Malmqvist, Ewert Ericson och Karl Johan Krantz.

Medlemsantalet har under året varit 250 inklusive minderåriga familjemedlemmar och ständiga medlemmar.

Verksamhet

Möten. Årsmötet hölls i Bygdegården söndagen den 1 april. Styrelsen har under verksamhetsåret, utöver konstituerande sammanträde i samband med årsmötet haft fem sammanträden och ett antal överläggningar, främst för deltagande i Bergveckan med mera.

Vårstädning. Städandet ansågs detta år inte kunna vara knutet till bestämt veckoslut. Det städades, diskades, putsades, fejades, räfsades, ommöblerades och ansades, då första besöken vid gården redan var ett faktum.

Valborg. Firades med att kaffet var kokt för den som ville och i skymningen tändes brasan, Heidi Sydmark vårtalade, kyrkokören sjöng under ledning av Maria Sennvall, varmkorv serverades och ett ståtligt fyrverkeri avslutade kvällen.

Årets utställningar hade något för alla åldrar. Utställningen i bostads-
huset handlade om våra idoler, eller förebilder, genom tiderna. Det började med de religiösa, speglade av ikonerna i östländerna. Sedan kom oljetrycken med apostlarna och andra inflytelserika personer. Längre fram kom de kungliga. Vi minns när idrottsidolerna och filmstjärnorna kom på bilder i kolapaketen, och hur vi bytte dessa bilder. Vid bordet med filmstjärnorna stannade många och diskuterade och mindes. Men det är inte bara utseendet som gör en idol, det är vad de gjort. Vi beundrar till exempel Astrid Lindgren, Ria Wägner, Povel Ramel, fotbollsspelaren Zlatan och friidrottsfenomenet Carolina Klüft. En idol i Berg på sin tid

Hembygdsgårdens ladugård har fått nygammalt tak, tack vare en god arbetsinsats av bland andra Erik Andersson, Gustav Andersson, Bengt Bengtsson och Bertil Johansson.

var tusenkonstnären Henrik i Trulsagården.

En utställning i loftboden visade olika gårdsverktyg. Flera demonstrerades under Bergveckan av Bengt Göransson, Torsten Persson och Erik Andersson. Även besökare av båda könen fick pröva på exempelvis hyvlar, sågar, tvingar, många av dem hemmatillverkade.

Besök. Säsongen öppnades traditionsenligt långfredagen. Först var Larssons Resor från Stockholm. Ryssby Hem och Samhälle och Agunnaryds pensionärer guidades och serverades fika i juni.

25 september avslutades säsongen med det som nu blivit tradition: Besök av 3:orna i Lammhults skola. De var så nyfikna på allt, så de fem guiderna räckte knappast till för att demonstrera alla de gamla sakerna. Barnen ville ju prova på själva. En beprövad pedagogik lyder: *Det du hör glömmmer du, det du läser kommer du ihåg, men det du gör, det förstår du.* Därför måste eleverna under uppsikt få lov att prova.

Bergveckan blev intensiv som vanligt, lite lugnare på vardagarna. Vi som arbetade var helt nöjda med både vädret och besökarna.

På onsdagskvällen spelade vi upp ett SLU-möte i Ernatorp 1922, där man diskuterade modet. "Vem bar skulden till modet?, naturligtvis damerna!" Hämtat från ett protokoll från tiden.

Många testade sina allmänkunskaper på Inga-Guns tipsrunda, finurlig som vanligt.

Slåttergillet genomfördes traditionsenligt med slåtter, räfsning och livligt samtal till gröten och smörgåsarna och kaffet, som serverades efter

Erik Andersson, Rolf Svahn och Sven Mattisson slår sina kloka huvuden ihop vid hyvelbänken.

Karl Johan Krantz hade bättre tur med vädret vid årets rotevandring i Bråt än förra gången.

Märta Schlecker presenterar ett teaterspel framfört under Bergveckan.

vällingklockans sammankallande. Som vanligt lät den eminenta slätterorkestern sina toner ljuda i kvällen.

Rotevandring. Årets rotevandring blev ett mycket uppskattat da capo av den tidigare i Bråt. Under Karl Johan Krantz kunniga ledning fick man ta del av mängsekelgammal kulturgärning i roten.

Kura skymning den 5 oktober gick i "konsulentens tecken". Märta presenterade en bandinspelning där Marianne Enge intervjuade Flory Gate och andra prominenser om hur hembygdsföreningen bildades, och Gunilla Skogström kompletterade med ett antal anekdoter om farbror Ture, som var trädgårdskonsulent och mångsysslare, i bygden kallad 'konsulenten'. Speciellt intressant för Ingrid och Herbert Forchert, som nu bor i det åttakantiga huset mitt emot herrgården, som Ture lät bygga åt sig. Historierna var många och goda. Konsulenten var bland annat arkitektonisk rådgivare till Flory Gate inför flyttandet av huset från Hult som blev hembygdsgården.

Advent. Förutom vår vackra av Börje anskaffade och tända utegran blev det inget adventsfirande på Hembygdsgården.

Hänt på gården.

Ladugården har fått sitt tegeltak. Tack vare att Erik Andersson i Hult kunde bidra med både gammalt tegel, som har rätt patina, och arbetsledande insatser kunde det nya taket komma på plats med enbart lokala insatser och till låg kostnad. Tack!

Ytterligare ett stycke trolagårdsgård blev det denna sommar, och en praktisk askkopp kom på plats till glädje för både tvestjärtar och rökare.

Krönikan

2007 års krönika, den 63:e i ordningen, hade ett blandat innehåll. Bland annat en tillbakablick över jubilerande Lädja badplatsförenings 30 år, en redovisning av den röseinventering som gjorts av expertis och de kristna cirkeldansernas rötter i urkyrkan. I danska Eva Tufte's fall handlade det om mer privata rötter. Hon, som nyligen köpt Lädja Norragård, hittade sin släkts historia i just denna bygd.

Slutord

Ännu ett verksamhetsår är tillända. Vi har en stabil ekonomi och ett gott medlemsantal. Ett nytt ladugårdstak blev genom gedigen insats av gårds-kommittén inte så kostsamt.

Bergveckan är omtalad och besökt av många utsocknes. Våra problem, som delas med de flesta föreningar är att hitta yngre aktiva, men tack vare en pålitlig grupp "arbetsmyror" kan vi blicka tillbaka på ännu ett gott år. Styrelsen vill tacka och hoppas på fortsatt god verksamhet i en bra förening.

Åhej, det kostar på att dra slipstenen som man gjorde förr. Tredjeklassarna Emil Andersson, Carl Kinander, Albert Kanstedt och Haki Svarca passar på att prova vid studiebesöket i Bergs hembygdsgård.

Trots regn och rusk vilade inga ledsamheter när skolbarn från Lammhult utforskade allt som finns i hembygdsgården under bland annat Börje och Märta Schleckers samt Kurt Anderssons sakkunniga ledning.

Ungt besök i hembygdsgården

av Inga-Gun Andersson

För andra året i rad har Bergs hembygdsförening betalat bussresan och stått för guidningen på hembygdsgården för tredjeklasserna i Lammhults skola. Föreningens ordförande Inga-Gun Andersson beskriver hur det gick.

En från början solig dag i slutet av september, släppte bussen av 30 förväntansfulla, spralliga, härliga 9-åringar, som delades upp i grupper. En grupp skulle följa med Märta Schlecker och Eva Karlsson för att titta på våra samlingar på andra våningen i huset. Nästa skulle med Kurt Andersson titta på Karl-Olofs trägubbar i loftsboden och därefter ge sig upp till Börje Schlecker på bodvinden för att kolla gamla jaktredskap och annat spännande. Tredje gruppen skulle gå med Erik Andersson i ladugården och den fjärde skulle av mig få veta litet om varför vi har en hembygdsgård.

Redan i första bytet var uppdelningen helt i spillror...

Vetgirigheten var dock imponerande och intresset var splittrat men stort. Det var – fullt förståeligt – mycket roligare att blåsa i gamla orgelpipor och provspela "Åhman-orgeln" än att höra om hur det hela startades av gamla gubbar och tanter 1943. När alla kommit runt och man skulle ta rast för att bli av med en del spring i benen kom regnet!

Därför räckte inte språngmarschen upp till Bergs kyrka riktigt till för att prästen Heidi skulle få tyst i klassen, men hon har mött barn förr. Heidi skickade efter kort presentation ut allihop att **smyga** tyst runt i kyrkan i tio minuter och tänka ut vilket föremål, som var äldst respektive yngst i kyrkan. En skock kalvar på grönbete var nog för oss gamlingar en bättre beskrivning av hur kyrkan nagelfors dessa minuter!

Men när man var hopsamlade, hade man riktigt kloka funderingar om vad som var äldst (krucifixet), svårare var det 'yngsta' tills någon smart föreslog blommorna i vaserna på altaret (att ljusbärare och kors, flera år gamla, kan vara nya är inte självklart).

I förhoppning att de blir våra kommande medlemmar, att de lärt sig en del, och att de återkommer i andra sammanhang, skildes vi efter en förmiddag som vi hoppas de tyckt var bra. Vi gamla hade i alla fall mycket trevligt! Dock tror vi inte vi säger ja till övernattning i hembygdsgården, som en av eleverna föreslog.

Väktaren Edvin på Hagtorpet

av Inga-Gun Andersson

Edvin Petersson på Hagtorpet var under många år, 1928–1962, kyrkans väktare i Berg. Inga-Gun i Tors tecknar här bilden av ett slitsamt men mångsidigt förtroendeuppdrag. Uppgifterna i artikeln har kommit från Edvins barn, i första hand sonen Bengt Ivar.

Gustaf Edvin Petersson föddes den nionde april 1899, som äldste son till Ida och Petter Karlsson på Planen i Bergs socken. 1914 köpte fadern Hagtorpet, där byggmästare Sjögren på Fridenborg uppförde helt nytt både ladugård och stuga. Där bor fortfarande Edvins dotter Ingeborg.

Hagtorpet består av 46 tunnland varav 5–6 tunnland åkermark och man höll fyra kor, häst och smådjur så som brukligt var på småbruk i bygden.

1920 gifte sig Edvin med Martina f Jonasson från Brantåsa och de fick åtta barn varav sju nådde vuxen ålder.

Redan tidigt började Edvin driva begravningsbyrå. Från början förvarade han de på orten snickrade kistorna i ett magasin vid Furuledet. Senare fick kistorna stå hos Vendla i Sörskog.

Edvin var först ringare i Bergs kyrka men efter att företrädaren Bergholm enligt protokoll den 27 december 1927, avgått med en grati-

Väktarens uppgift 1927

Till modernare svenska översatt och koncentrerat sammandrag av prosten Ekedahls protokoll från dec 1927, som kan betraktas som befattningsbeskrivning för en väktartjänst. Den 14 punkter långa listan tar upp:

1. Med eget material skura och renhålla kyrkan. (Noga angivet var och hur ofta.)
  2. Ombesörja eldning. (Noga angivet var, hur och när och vem som bestämmer.)
  3. Med eget material rengöra kyrkans värmeapparat.
  4. Hålla alla gångjärn och lås smorda.
  5. Ombesörja eldning i sockenstugan för församlingens räkning (post, skola och lärare fick sköta sitt).
  6. Hålla planen utanför städad och skottad på vintern.
  7. Tillse att kyrkklockorna är i gott skick och smörjda vid behov.
  8. Verkställa första- och andragångsringningen och ev helgsmålsringning (dödsringning på dödsboets bekostnad).
  9. Framställa dop- och offerskålar, vidta nödiga åtgärder för kyrktägn, etc samt vid begravning sätta fram pallar och själv vara där.
  10. Gräva gravar eller vara behjälplig på dödsboets bekostnad.
  11. Hålla trappor och golv upp till klockorna städade.
  12. Hjälpa till att skura ljusstakar och ljuskronor.
  13. Att iakttä föreskrifter och bestämmelser från präst och förordningar.
  14. Med varsamhet trampa orgeln.
- Detta till en årslön på 340 kronor.

fikation på 100 kronor, tillträdde Edvin hela tjänsten den 1 januari 1928.

Den 14 punkter långa befattningsbeskrivningen i protokollet från 11 dec 1927 (se listan här intill) kompletterades med att "*.. ålderstillägget utgår redan efter 1 års väl vitsordad tjänstgöring och höjes till 60 kr...*" och i § 5 framgår att "*....till kyrkoväktare * antogs nuvarande ringaren Gustaf Edvin Petersson från Hagtorpet eller Ingelstorps Eriksgård...*" I asterisken står "*= d.v.s. innehavare av de förenade tjänsterna kyrkoväktare, orgeltrampare, ringare och dödgrävare.*"

Dock skall enligt samma protokoll "*...nycklarna till kyrkan förvaras såsom förut hos Bergholms.*"

Edvin lär tämligen snabbt ha fått tillgång till nycklar till Bergs kyrka, för i hans arbete ingick att elda i de två stora kaminerna, som många Bergbor ännu minns. Och i § 2 framgår det att han skall:

"...ombesörja eldning i sacristian, kyrkan och sockenstugorna om sön- och helgdagar eller andra Gudstjänster under den kalla årstiden. Eldningen börjar så tidigt före Gudstjänstens början som af kyrkvårdarnas afgöran är nödigt och fortgår så länge som behöfves. Den till eldningen på dessa ställen erforderliga veden, som af församlingen lemnas i famnved, söndersågas och småhugges till lämplig storlek af kyrkvaktmästaren och inbäres af honom under tak på hösten då torkningen kan anses avslutad."

I Bergs Krönika 1966 beskriver sonen Erik bland annat en julnatt i Bergs kyrka så här:

"...Det är juldagsmorgon eller rättare sagt natt, ty klockan är inte mer än tolv. Far och jag är på väg till Bergs kyrka... klockan två skall vi ringa försten och innan dess ska vi tända kaminer och spisar... Det är mörkt därinne. Vi tänder ett ljus. Vi börjar sedan göra upp eld i kaminen i sakristian och sedan i kaminerna i kyrkan. Vi går sedan ut i sockenstugan och tänder i de båda spisarna... Folk kom långt innan gudstjänsten började... gick man in i sockenstugan. Där var två stora väntrum, ett för män och ett för kvinnor, och det var varmt och skönt där, ty det fanns en stor öppen spis i varje rum, där björkvedsbrasan sprakade..."

Centralvärme fick Bergs kyrka 1939, vilket faktiskt var jämförelsevis tidigt. Sedan 1967 har Bergs kyrka oljeeldning, men eldning i först kaminer, sedan värmepannan var ett väktaruppdrag hela Edvins tjänstetid.

Utöver att vara väktare, med allt vad det innebar, var Edvin också uppskattad auktionsropare och omvittnat skicklig värd på kalas och bjudningar av de mest mångskiftande slag, från bröllop och 50-årskalas till begravningar. Hans råd till sonen Bengt Ivar var dock : "Bry dig inte om kalasen där du måste springa med brännvinsflaskan!"

Om Edvins kopplingar till såväl kyrkan, som arbetar- och nykterhets-rörelsen skriver Bengt Ivar i artikeln "Goda kristna föräldrar" i "Växjö stifts hembygdskalender 1989" så här:

"I vårt hem hade kyrkan och dess förkunnelse en framskjuten plats. Det var så mycket som kretsade kring händelserna vid kyrkan. Men även nykterhetsrörelsen och arbetarrörelsen hade stor betydelse för oss inom familjen..."

Detta märks tydligt i bildtexten under fotot där bröderna står som "riksdagens talman, byråchefen, departementsrådet, och socionomen, begravningsentreprenören och kyrkväktaren". (I sin blygsamhet presenterar Bengt Ivar sig själv så, men alla här omkring känner till hans olika kyrkopolitiska engagemang, och hans uppdrag som nämndeman i Växjö tingsrätt). – Inga dåliga titlar för pojkarna bördiga från Hagtorpet och

Elin Wägner och Edvin Petersson i samspråk på kyrkogården vid prostens Ekedahls grav. Bilden lär vara tagen av en Stockholms-journalist på 1940-talet.

med B-skolan och Fröken Alm i Berg som grund! Mycken framåtanda skapades i hemmet på Hagtorpet.

I artikeln om sina föräldrar betonar Bengt Ivar också mamma Martinas begåvning och förmåga att uttrycka sig i skrift.

Bengt Ivar själv efterträdde sin pappa både som väktare och begravningsentreprenör pingstdagen 1962, när Edvin avtackades. År 2000 pensionerade sig sonen som väktare efter att uppdraget funnits i familjen i 78 år.

Edvin hade en gudabenådad sångröst, och sjöng naturligtvis i kyrkören, liksom på de otaliga utfärdsböner han genomförde. Mer om det går att läsa i Bergs krönika 2004.

Bengt Ivar berättar att en församlingsbo kommenterat att: "Ni tjänar er rika på döingarna här!"

Väktaren skulle enligt protokollet gräva gravarna mot en ersättning från dödsboet på 5 kronor och verkställa *"dödsringning...på begäran för kr 2:50 samt tacksamhetsringning för 1 krona."*

Han skulle bistå med råd om gravdjup till dem, som valde att gräva själva (om han hade hjärta att ta ut ersättning för råd till 'dem som gräva själva'). Utgifterna tycktes förhållandevis störst för "dödsringning", så man kan förmoda att dödsboet själva stod för den, men då skulle väktare Edvin sannolikt stå till tjänst på det att *"... klämtning ekar med tillbörlig varsamhet äfvensom vaka öfver att inga skrufvar lossna."* enligt det Ekedahlska protokollet.

När Bergbor beskriver Edvin på Hagtorpet är det med ord som: "Yrkesskicklig", "Elegant", "Bra sångare", "Vänlig", "Såg bra ut", "Trygg", "En rejäl karl, som man hade förtroende för", "Skicklig i det han företog sig", "Prästen skulle egentligen inte behövas, Edvin klarar det lika bra".

Även lantbrukare

Slitet på det lilla lantbruket hade Edvin gemensamt med bygdens folk. Stenriket krävde sin tribut. Från sonen Thage G:s bok Resan till Berg saxas följande ur avsnittet när Thage sitter framför sin gungstolsgungande far och betraktar hans händer *"....knotiga. Illa åtgångna efter år av slit..."*

Thage låter Edvin berätta så här:

"Far och jag slet som djur från tidig morgon till sen kväll för att få bort stenarna från våra åkrar...Far tyckte vi hade uträttat storverk när vi hade fått bort stenbumlingarna....Vi kunde stå i timmar och titta ut över de stenfria åkrarna...."

Personligen undrar skrivaren om Edvin verkligen gav sig tid att "stå i timmar". Begravningsentreprenören Edvin var omvitnat duktig. Han var självlärd, men yrkeskunnig. Bengt Ivar skriver så här:

"Ingen av hans arbetsuppgifter fick lämnas åt sidan. Svepningen om den döde i kistan skulle ligga perfekt... Graven till den sista vilan skulle vara fint prydd med granris och med de tre "grantorrarna" på gravkullen...." ('torrar' är benämningen på smågranar upp till en halvmeters höjd). Liksom sonen var Edvin naturlyriskt belåten när han kunde kläda gravsänkan och kullen med vårligt vackert granris med ljusgröna skott, som böljade neråt.

Allt granris, som behövdes vid Bergs kyrka fick Hagtorpet bestå med. Dessutom som det framgår av befattningsbeskrivningen också "eget

material” av olika slag för rengörning, putsning, smörjning med mera. Det var också en väktaruppgift att mocka både dassen och kyrkstallarna, dock var det mestadels Emma på Hyrnet som tog vara på gödseln.

Likvagnen – tillverkad och skänkt till Bergs församling av P J Hallström – och som finns till beskådande i kyrkstallet, var utrustad med både parstång och skacklar, men kördes mestadels enbet, och oftast av Edvin eller någon av sönerna Tore och Bengt Ivar med Hagtorpets häst.

Sista färden med likvagnen var med Birger Skogströms stoft 1962, och då användes parstången. Vendla i Sörskog – död julafton 1956 – hade uttalat att hon ville bli skjutsad till kyrkogården med likvagnen och Edvin vid tömmarna. 1953 inför makens begravning menade Selmina i Ekenäs att nu fick man ordna fram en likbil, och under några år lånade man in lämplig bil.

Många saker hann förändras i en väktares arbetsuppgifter under den tid Edvin innehade ämbetet. Kamineldandet försvann och vedhuggandet minskade, orgeltramparen ersattes av en motor och en strömbrytare, liksom ringaren. Dödsboens gravgrävaransvar överfördes till kyrkan och så småningom kom det hjälpmedel till korp och spade även där.

Men det kärleksfulla ansvaret för en älskad kyrka upphörde aldrig.

Edvin förblev hela sitt liv en värdig, respekterad, avhållen väktare, som kunde sitt jobb.

Edvins hjärta slutade slå den 8 januari 1966 och självklart var det sonen, arvtagaren av många Edvin-sysslor, som beredde sin far för den sista vilan på den kyrkogård som Edvin älskat och ägnat så stor del av sitt liv åt.

Edvin Peterson tillsammans med sonen Bengt Ivar. Bilden är tagen pingstdagen 1962 i Bergs kyrka, när Edvin fick medalj.

Litteratur: Bergs Krönika 1966 och 2004, Växjö stifts hembygdskalender 1989, "Resan till Berg" av Thage G. Peterson

Kajsa i Knapans

av Inge Ledje

Några handskrivna sidor som hittats bakom en murstock har givit Inge Ledje fördjupad kunskap om sin släkting Kajsa Johannesdotter. Kajsas livsöde har fångslat honom och här delger han oss hennes historia, delvis berättad av knekthustrun Gertrud Lejon på Klövaliden.

I närmare 20 år har jag släktforskat och registrerat fler än 40 000 personer som har släktkontakter med våra barnbarn och deras anfäder. Bland alla dessa hittar man favoriter som man gärna ägnar lite extra uppmärksamhet och försöker få fram så många uppgifter som möjligt om. På min mors sida är det karolinen Jonas Jacob Burman som blivit en favorit.

Han började sitt långa kringflackande liv som 17-årig soldat i Karl XII:s armé 1700. Han var med hela vägen till Bender, blev fånge och tillbringade 11 år i Ryssland, huvudparten som någon slags förman vid ett järnbruk vid Svarta havet. När han 1722 kom hem igen var han gift med en 20 år yngre fransyska.

På grund av släktskap med de flesta småländska prästsläkterna, många militärer och någon enstaka adelsfamilj har det blivit möjligt att följa slakten bort i medeltiden. På min fars sida, med i huvudsak självägande bönder i Berg, Aneboda och Slätthög är det inte lika lätt och de flesta släktlinjerna går inte att följa upp längre än till början av 1700-talet. På den sidan har min speciella favort blivit min farmors mor, Kajsa Johannesdotter, född 1833 på Skärmaholm.

Papperen bakom tegelstenen

Kajsa hade antagligen blivit lika anonym som sina medsysstrar om det inte varit så att kusin Sigge räddat några gamla släktpapper, som legat bakom en tegelsten i murstocken, från att förstöras. För cirka 15 år sedan fick jag ta del av dem och tillsammans med Sigge synade vi dem närmare.

Det mest intressanta dokumentet var fem sex handskrivna sidor som knekthustrun på Klövaliden, Gertrud Lejon f. Sandell, (1874–1949), skrivit ner till min farbror Erik. Gertrud var dotter till sockenskräddaren Johannes Sandell och född vid Furuledet, där närmaste åkern på Knapagård fortfarande kallas Skräddareträan.

Knapagårdsfamiljen omkring 1908. Kajsa omgiven av döttrarna Sara och Tilda, som har sin dotter Astrid i knät. Mågen Gustaf med dottersonen Erik. Bakom dem barnbarnen Anna, Carl och Johan.

Gertrud inleder med att urskulda sig för att hon hade lovat sin gudmor, Kajsa, att aldrig berätta vad hon fått veta, men hon hade ju inte lovat att hon inte skulle skriva ner det:

"Som jag sitter här får jag i sinnet att skriva en krönika över Din släkt. Jag börjar med Din mormor, min gudmor. Hon föddes på Skärmaholm 1833. Hennes mor hetade Sara Stina. Hennes far, Jan hetade han. En bror hade hon som dog i konfirmationsåldern. Äfven hennes mor dog då. Hon hade en farbror som hetade Lädja, var soldat för detta torpet (Klöfvaliden), som då var där den stora önnen stått, mellan gatan och här. Han var far åt Lädja Petter i Ernatorp. "

Kajsas släkt

Både Kajsas mor Sara och far Johannes kom från gamla bondesläkter i Berg, men deras start i livet blev ändå inte så lysande.

Kajsas far var född i Sörbyn i Ernatorp, men han blev faderlös redan som 8-åring. Hans far hade fått en sticka någonstans och dog efter fyra dagar, troligen av blodförgiftning.

Kajsas mor kom från Björka Södergård. Hon blev moderlös som 5-åring,

men fadern gifte om sig och hon fick fyra nya halvsyskon.

När Sara och Johannes gifte sig 1830 blev de torpare på Skärmaholm. Fyra barn föddes där, Peter, Jonas , Kajsa och Jonas. Peter och första pojken som döptes till Jonas var tvillingar födda 1831 och båda dog unga.

Kajsa föddes 1833 och den andre Jonas 1834.

Före 1853 flyttar familjen till Lädja Knapagård och när Jonas gifter sig i byn detta år blir han också brukare av södra Knapagård. Senare flyttar han med hustrun Martha Cathrina Svensdotter till Lädja Sjögård, men Jonas dog 1871, endast 36 år gammal. Paret hade två barn som gifte sig, Johan August i Stojby, Gårdsby, och Tilda Kristina i Näs ,Moheda. Båda har ättlingar som lever i nejderna.

Efter Jonas död gifte Martha Cathrina om sig med Anders Petersson från Lädja Norregård och bland barnen i det äktenskapet fanns Per Johan Alfred Sjöblom vars liv skildrades i Bergs Krönika 1998.

Kajsas första äktenskap

Kajsa gifte sig midsommarafton 1853 i Berg med drängen och hemmansägaren Peter Johan Jonasson i Trulsagård, men maken avlider fyra månader senare. I dödboken står angivet att han dött i "nerffieber", men det verkar inte som det varit någon tyfusepidemi i Berg vid denna tidpunkt.

Gertrud Lejon beskriver det hela på följande sätt:

"Det var en änka som då bodde i Trulsagården. Huset var då vid Faxagårdsvägen. Änkan hade två söner. Märtha i Sjögård tog en. Kajsa en. De dog unga båda två.

Kajsa talade om att hennes gubbe fick stryk av en rival till honom från Lunden. Han låg en månad. Han var knäckt i ryggen sade hon. Hon var gift i 18 veckor (Innan detta hände) sade hon. Hon bodde då i Trulsagården hos sin svärmor. 22 veckor efter sin fars död föddes Jonas Petter."

Någon rättssak kring misshandeln har jag inte funnit. Orsaken kan vara att det fanns släktband mellan många av gårdarna och att en anmälan till en rättsinstans ingalunda ansågs nödvändig. Det fanns unga män i Lunden som skulle kunnat vara skyldiga och på långt håll var de släkt med Kajsa.

Kajsas andra äktenskap

Kajsa kom att bo kvar i Trulsagård och brukade gården som ägdes av sonen Jonas Petter. Till sin hjälp fick hon en duktig dräng från Eskås i Aneboda, Johannes Andersson (1831–1902) och 1856 gifte sig Kajsa för

andra gången, med Johannes.

Gertrud skriver:

"Tre år därefter friade en dräng, Johannes Andersson, till henne.

Han var född i Sjöudden, Aneboda socken. Han var duktig i allt arbete, kunde allt. Spräckte han en träsko på dagen, gjorde han en ny på natten. Allt gjorde han själv.

Pengar kom till huset. På alla vis. Man höll honom för elak, snål, orättvis, men för min del får jag säga att han var snäll. Jag var ej arg på honom mer än två gånger.

Han sade alltid den där lilla vesslan vill ju ha. Lilla Vesslan var mitt smeknamn från honom."

Dotterns hemska öde

Kajsa och Johannes fick fyra barn, alla födda i Trulsagård.

Sara Christina föddes 1857. Hon blev endast fyra år. Åter känns det riktigt att direkt använda Gertrud Lejons beskrivning av hennes liv och död.

"Ja så fick din mormor (Gertrud skriver till Erik) en flicka Hon hetade Sara Kristina. Hon var på tredje året när Kajsa en gång gick till kyrkan. Johannes hade eld i en stor öppen spis. Han satte flickan i en stol mitt för elden och gick sen i ladugården. När Kajsa kom hem låg Sara Christina i elden och orkade inte längre skrika, låg bara och sparkade. Kajsa var då havande med Anders Johan. Flickan levde en månad. Kajsa talade om att hon såg tarmarna när hon hällde i henne mjölk."

Sonen fick fallandesjukan

Anders Johan föddes 1860. Han fick epilepsi och hans korta liv beskrivs också bäst med Gertruds egna ord. Märkligt är att prästen Magnus Kollind har antecknat följande:

Detta barn blef aldrig anmäldt för undertecknad Pastor, icke en gång vid Husförhören 1860 och 1861. Först vid mantalsskrifningen d. 2 dec. sistnämnda år tillkännagafs dess tillvarelse varefter denna anteckning skedde.

Berodde det på epilepsin? Knappast troligt eftersom det var brukligt att barnen döptes inom en vecka. Var Johannes möjligen fritänkare och tyckte att hans son inte skulle döpas? Var det dotterns hemska död som gjorde att föräldrarna inte ville döpa sin son? Frågor som vi aldrig kommer att få svar på.

Gertrud Lejon skriver i sin krönika: *"Sen föddes Anders Johan. En snäll och rar pojke. Jag minns honom väl. Utseende lik dig Erik, nästan längre och*

mörkare. Han lärde mig dansa och rida på deras Putte. Sara föddes 3 år därefter. Sen Tilda också 3 år efter Sara. Vid 16 års ålder fick Anders fallandesjukan. Han fick den bara om nätterna. Vad pengar de kastade ut till rackare och kloka kan ej beskrivas (för att få honom frisk). En tid var Johan i Hultsjö hos en gubbe som öppnade en åder 2 gånger i vickan på honom en hel månad. Han såg ut som ett lik när han kom hem.

Han brukade gå till mitt hem nästan var dag. Och sen min syster Tilda kom hem var han där var dag. Jag var då 10 år. Det var så synd om honom tyckte Tilda. Släkten (Gertruds) var så rädd att Tilda gifte sig med honom. Fast jag tror aldrig att det var Tildas mening, hon hade biljett till Amerika hela vintern hon var hemma. Den dagen hon skulle resa kom Kajsa och grät och bad henne bli hemma. Hon trodde han (Anders Johan) fördärvade sig om Tilda för, sade hon. Han stod på trädan. Tilda morsade Adjö och lovade att hon skulle skriva, vilket hon också gjorde. Några dagar därefter hoppade Anders Johan i sjön. Men en gammal gubbe, Johan Petters undantagsgubbe i Knapagård (norra), drog upp honom.

Han låg sjuk länge sen. Jag har glömt att tala om att förr i tiden var det inte vanligt att gå till en Doctor när dom var sjuka. De hade lite Vitt (arsenik), som de tog eller gaf folk och kreatur. Om det var lite för mycket, så ja, det gjorde ju ej mer än att de dog. Det var strängt förbjudet att ha sådant hemma. Jag vet med säkerhet 4 personer som tagit eller fått för mycket medicin i Berg socken. Och jag tror nästan var bonde hade sådan medicin hemma.

När Anders Johan legat en månad bad han sin far om medicin. Vilket han fick, tillräckligt. Anders Johan talade om det för sin mor innan han dog, han grät så förfärligt. Jag var då 13 år, men då visste jag ej något."

Bland de uppgifter som Gertrud Lejon lämnade hade Sigge och jag svårast för att acceptera uppgifterna om användningen av "vitt". Sedan dess har det emellertid även i Bergs krönika kommit fram uppgifter som bestyrker uppgiften om att flera Bergbor dött av överdos av arsenik.

Elin Wägner gav ju också i Åsa Hanna en verklighetstrogen skildring av användningen.

Tillbaka till Knapagård

När Kajsas son i första giftet, Jonas Petter, blev 18 år var han mogen att ta över bruket av sin gård i Trulsagård. Han blev nämndeman och kommunalstämmans ordförande under två perioder 1898–1906. (Se Bergs Krönika 1976).

Den 1 maj 1862 fick Kajsa och hennes andre man Johannes fastebrev på 1/8 mantal Lädja Knapagård, som de köpt av Jaen Jonasson och Jonas Jaensson; *varande å fastebrefvet jemväl antecknat, att Kajsa Jaensdotter efter sin moder ärft 1/14 mtl i samma hemman.*

Den 14 februari 1868 köpte Kajsa och Johannes 1/6 mantal Lädja Knapagård av brodern Jonas och Märtha Cathrina Svensdotter genom att betala 1666 riksdaler och 6 öre samt 1/4 mantal Lädja Sjögård. Fastebrevet är daterat den 13 september 1869.

Kajsa och Johannes flyttade till Knapagård. De båda dottrarna Sara och Tilda hade båda uppnått giftasåldern, men det var ett problem. Båda var födda med gompalt. När föräldrarna sökte äktenskapspartner för dem var det troligen ett hinder. Men så småningom gifte sig Tilda med Anders Gustaf.

Gertrud kommenterar också detta på sitt rättframma sätt:

"Tiden gick. Många var det som ville ha Din Mor (skrivet till Erik).

16 000 kronor, jämte gård och kreatur, var ju värt att ha. John i Kramphult, Carl Sjöberg, Johannes i Tolg, August i Sjögård var friare. Men släkten gjorde det värre än det var.

Till slut kom då Din far. Och det hade nog gått bra. Din far och morfar (Anders Gustaf och Johannes) hade då halva gården var. Man bör ju ej tala illa om döda, men hade ej andra lockat Din far att lämna säd, pengar och allt annat hade det inte blivit så illa som det blev. Min far försökte stryka över många gånger men det var inte alltid det gick. Han körde stora lass säd

Den som berättar Kajsas historia är guddottern Gertrud Lejon på Klövaliden. Barnet är troligen hennes fosterson.

till kvarnen. Där stal de den sade han. Att den gick på annat håll visste min far mycket väl, men han teg nog.

En gång asade eller bar din mormor (Kajsa) en säck i bäcken, talade hon om för mig, sen. Johannes hade då blandat medicin i rågen.

Och sen började Gustaf bara köra, och arbetet på gården fick fruntimren och Johannes göra. (Gustaf åkte runt till gårdar i trakten och köpte upp varor som han sedan sålde vidare.)

Johannes tog sin "medicin"

Så år 1902 var det omöjligt få in säden. Gustaf var borta med hästen. Så blef det vackert en dag. Johannes bar då in all säden från mossen i krakar (han tog en krake med nekar och bar hem). Han fick då tarmvred. Han gick då hem och tog sin medicin.

Två dagar senare var han död. Jag hade vrickat min fot så jag var inte på begravningen. Men dagen efter kom Kajsa hit. Hon talade då om allt som händt. Hon grät så förfärligt. Hon hade ingen hon kunde säga det till heller. Hon hade varit hos prästen, jag bad henne bara tåga, vilket jag också lovade. Jag sade att vi inte kunde ändra något.

Kajsa gick ofta hit. Alltid grät hon när hon kom. Jag försökte alltid tala om något annat. Jag visste så väl varför hon grät, men ej ett ord har jag sagt om hennes öden, förrän nu. Och min egen familj vet det ej."

Gertrud ger inga svar

Tyvär så vet vi inte så mycket mer om de antydda händelserna. När Johannes dör kallas han kapitalist och dödsboet har fodringar på många grannar och folk runt om i socknen. Gertrud Lejon, som var Johannes guddotter, fick 100 kronor i testamentet.

Kajsa fick uppleva att hennes barnbarn blev ägare till Knapagård. Redan 1912, vid 18 års ålder, står Carl Ejnar som ägare till halva Knapagård Den andra halvan ägs av system Anna.

Kajsa dog på Knapagård den 17 februari 1916, 82 år gammal. Då hade hon barn eller barnbarn som ägare i Trulsagård, Sjögård och Knapagård.

Kajsas gravsten som numera förpassats till kyrkogårdsmuren på Bergs kyrkogård.

Älgjakten 2007 fick en bra inledning med många deltagande jägare och fantastiskt väder. Reflexvästar till alla i drevkedjan är nytt för i år.

Holma älgjaktlag 50 år

av Kerstin Haggren

Holma med flera byars älgjaktlag har firat 50 år. Under dessa år har laget fällt 133 älgar. Jaktlagets historia finns väl dokumenterad i protokoll och dagboksform genom alla år. Det är Ewert Ericson, Holma, som i egenskap av sekreterare och jaktledare under många år står för merparten av det som skrivits ner.

För många är andra måndagen i oktober en helig dag som man ser fram emot under lång tid. Hur älgjakten utvecklats och förändrats genom åren får man en god bild av efter att ha läst protokoll och anteckningar från Holma med kringliggande byars älgjakt.

1974, när Ewert Ericson valdes till sekreterare i jaktlaget, fattades det viktiga beslutet att införskaffa en protokollsbok och föra in alla tidigare

En älg har fällts under jaktlagets tidiga år. Från vänster Seved Öhrskog, Verner Persson (okänd skymd), Martin Johansson, Karl Salomonsson (skymd), Lennart Johansson (drar i älgens ben), Olle Salomonsson, Arthur Persson, Erik Magnusson, Nils Johansson och Gunnar Jonasson. Flickan längst till vänster är Linnéa Karlsson (Ivarsson).

Från vänster Verner Persson, Holma, Rudolf Jonasson, Holma, Seved Öhrskog, Notteryd, Kalle Magnusson, Geboda, John Johansson, Ragnar Johansson, Fagerås, Olle Salomonsson, Notteryd, Arthur Persson, Holma, Nils Johansson, Ramsås, Arvid Olsson, Holma, okänd, Sven Karlsson, Fagerås, Bertil Gustafsson, Holma.

protokoll i den. Därför finns det en samlad dokumentation. Ewert Ericson har sedan på eget initiativ summerat varje års älgjakt, ibland långt och utförligt, andra år mer summariskt. När denna historik saknades något år kan man i protokollet från älgjaktsmötet se att den genast efterlysts.

Men nu tar vi det från början, nämligen från 1957. I en inspelning på 1970-talet, som också finns nedskrivnen, har Erik Magnusson i Geboda skildrat hur det gick till när älgjaktslaget bildades och äventyren under den första älgjakten. Vem som tog initiativet till en samlad jakt framgår inte, men första mötet hölls hos Harry Nilsson, Holma. Då beslutades bland annat att eventuellt jaktbyte skulle säljas och skyttarna dela pengarna. Redan året därpå ändrade man på det och beslöt att istället dela köttet.

Närvarande på det första protokollförda mötet var Harry Nilsson, Verner Persson, Artur Persson, Rudolf Jonasson, Arvid Ohlsson och Bertil Gustavsson, samtliga från Holma, samt Ragnar Johansson, Fagerås, Bertil Alexandersson och Nils Johansson, Ramsås, Olle Salomonsson och Seved Öhrskog, Notteryd samt Erik och Karl Magnusson, Geboda.

Det nybildade älgjaktlaget omfattade Holma, Ramsås, Fagerås, Notteryd, Geboda och Spörsås, med några gårdar undantagna. Det geografiska området har sedan förändrats något genom åren, beroende på markägares och jaktarrendatorers vilja.

När man samlades till älgjakt första gången, det var tredagarsjakt på älg på den tiden, noterade Erik Magnusson att det var rätt skralt med vapenarsenalen:

”Det var bara två älgstudsare i laget och det var Olle Salomonsson och Verner Persson som hade dessa. Alla de andra hade remingtongevär. (...) Precis

när vi skulle gå säger Olle i Notteryd till Karl i Fagerås att du kan väl inte vara passkytt för du har ju inget riktigt sikte på bössan. Jo, säger Karl, jag har satt dit en träskruv så det går bra med den.”

Det blev ändå så att Karl i Fagerås gick i drevkedjan i stället. Under de första två jaktdagarna såg laget inte en enda älg.

På tredje dagen kom brännvinsflaskan fram redan innan drevet gick, enligt Eriks berättelse. När första älgen sedan var skjuten gick en literflaska med konjak laget runt. Någon påpekade att folk inte var riktigt nyktra och undrade om skyttarna plockat skotten ur bössorna – vi får hoppas att så var fallet!

Skytteligan för Holma jaktlag:

1. Olle Salomonsson, 24 älgar
2. Peter Ericson, 18
3. Seved Öhrskog, 14
4. Artur Persson, 7
5. Hans Jonsson, 7.

Samling i "ärtsoppedungen" i Rolf Perssons skog på gränsen mellan Holma och Geboda. Bilden är tagen före stormen Gudrun. Så gott som all skog inom synhåll föll då, men ärtsoppedungen står - i lite tilltufsats skick - kvar.

"Jakthipporna", med mat och dryck, var flitigt förekommande, speciellt under 1970-talet. Bilden är tagen vid lagets 30-årsjubileum i förgrunden Erik Magnusson och Nils Johansson (vänd från kameran). Övriga runt bordet från vänster Stefan Gustafsson, Verner Persson, Lennart Johansson, Hilding Johansson, Seved Öhrskog och Kalle Magnusson.

Hur första älgen nedlades beskriver Erik Magnusson så här: "När vi kommit till en stätta mellan Geboda gräns och Siris fick jag se färska älgs slag, jag tänkte då att vi har nog älg framför oss i alla fall. När vi kommit ett stycke in i Siris skog skrek "Posta-Sven": Här ser jag en precis ny älgs kit som det ryker av. Precis i detta ögonblick small det ett skott ute på Siris fälla."

Det var Olle Salomonsson i Notteryd som sköt den första älgen. Han är fortfarande lagets mästergytt med 24 älgar och var under många år jaktledare, innan han övergick till ett annat lag.

Året därpå sköts ingen älg, men däremot 1959 då man fick ihop hela sex älgar under de tre dagarnas jakt. Förmodligen rensade man då rent på älg i trakten för de kommande fem åren sköts bara två älgar.

1967 var det slut på tredagarsjakten. I stället bildades ett älglicensområde. Licenser fick nu ansökas hos länsstyrelsen och i gengäld fick man längre tid på sig att jaga, omkring en månad. Seved Öhrskog valdes till licensområdets första ordförande. De kommande åren beviljas man två-tre älgar i licens, men det är inte alltid man lyckas skjuta fullt.

Modernare jakt

I protokollet från 1974, då Bertil Gustavsson i Holma är ny ordförande, märks det att jakten börjar bli mer organiserad. Man beslutade att sätta nummer på passen och de första älgturnen hade kommit upp. Men allt går inte alltid som man tänkt sig. Det framgår av Ewert Ericssons skildring av 1974 års älgjakt, här i sin helhet:

"Före 1974 års älgjakt hade jaktlaget låtit uppföra ett jaktturn i södra delen på Bertil Gustavssons mark. Samma år hade även Verner Persson satt upp ett nytt jaktturn på sin mark. En älgko och en älgkalv sköts detta år på Lennart Johanssons mark i Spörsås. Älgkon sköt Karl Magnusson och älgkalven sköt Seved Öhrskog.

En episod i samband med att kalven sköts: Älgkalven blev först skadskjuten, vände och sprang ett stycke mot drevkedjan, ingen såg var älgkalven hade tagit vägen. Drevkarlarna upptäckte sedan kalven svårt sårad bland täta buskar. Drevkarlarna fick sedan med hjälp av stora trädgrenar driva älgkalven framför sig, på nytt försvann kalven. Efter ett tags letande hördes ett högt skrik. "Han sitter i diket". Sven Karlsson i Fagerås hade hittat djuret. Efter någon minut hade Seved Öhrskog kommit fram och givit älgkalven sista skottet.

En älgkalv sköts samma år av Bertil Gustavsson i Verner Perssons "röe" i

Holma. Bengt Gustavsson, Notteryd sköt även en älgko från Verner Perssons nyuppsatta jakttorn. ”

Ewerts berättelser är fyllda av geografiska markeringar, som Målarns, Trasket, Bierkimman, Torparträdan, Gullmaden osv. Dessa namn används flitigt av jägarna för att beskriva drev och älgpass och kanske kunskapen på så sätt har möjlighet att föras över till nästa generation.

Under 1970-talet ökade älgstammen successivt och det märks på både licenstilldelning och jaktlycka. 1978-1982 fanns det oerhört gott om älg. Stammen blev så gott som orädd och älgar sågs överallt. På dessa fem år fälldes 32 älgar av Holma-laget. Toppen kom 1982, med sex älgar.

Minskad älgstam

Men det dröjde inte så länge förrän älgstammen började gå nedåt igen och 1984 talades för första gången i protokollen om restriktioner vid jakten: ”Förslag fanns om att inte skjuta älgko. Något direkt beslut togs inte. Styrelsen fick i uppdrag att bestämma närmare årets jakt om älgko skall skjutas.” Året därpå beslutades att jaktlaget inte skulle skjuta mer än en älgko och att kalvarna skulle skjutas i första hand.

Jaktlaget betyder mer än bara jakt och att dela bytet. Protokollen vittnar också om ordentliga kalas, älghippor, med rikligt med mat och dryck, framför allt under 1970-talet. På senare år har förplägnaden varit mer återhållsam, men smörgåstårtan tycks vara uppskattad den med. Under själva jakten betyder också pauserna mycket. Bosse Wiger har under senare år kokat ärtsoppa över öppen eld åt jaktlaget. Den så kallade ”ärtsoppedungen”, på gränsen mellan Holma och Geboda, skonades som

På 50-årsfesten i Bergs bygdegård gav Ewert Ericson en historik. I bakgrunden Gun-Britt Ericson samt Elisabeth och Lars-Göran Johansson.

Det är inte alltid vädrets makter är på jaktlagets sida. Här en osedvanligt regnig jaktlördag i december. Jakledaren Stefan Gustafsson till höger.

Första kvinnliga skytt i laget är Gith Sander, Holma, jubileumsåret 2007.

av ett under när den mesta skogen föll runt omkring under Gudrun. De alkoholhaltiga dryckerna är däremot sedan många år bannlysta vid jakt.

1996 kom nästa organisatoriska förändring då älgskötselområden infördes. Dessa älgskötselområden står för tilldelningen av älg och länsstyrelsens inflytande har därmed minskat. Numera handlar jakten inte bara om älg utan också om exempelvis vildsvin. Jaktlaget har utökats och allt fler deltar vid jakttillfällena. Annat var det när skyttar "vid laga förhinder" som sjukdom kunde låta någon familjemedlem gå med i jakten i stället. Älgtorn är numera regel i stället för undantag och säkerhetstänkandet har ökat väsentligt de senaste åren. Till årets jakt hade reflexvästar köpts in till drevkedjan.

Mansdominerad syssla

Hur är det då med det kvinnliga deltagandet i jakten? Att jakt varit en syssla karlar emellan står klart. I den dokumentation som finns lyser kvinnorna med sin frånvaro, åtminstone i jaksammanhang. I 1974- års protokoll kan man dock läsa att "våra förträffliga damer" efter jaktmötet serverat kalasmaten. Sedan ett antal år har laget några kvinnliga "drevkarlar". Och vid 2007 års jakt var det till slut dags för en kvinnlig skytt, då Gith Sander från Holma med en färsk jägarexamen i bagaget gick ut med bössan. En ny epok tar sin början.

Fotnot: Erik Magnussons berättelse om första älgjakten finns i sin helhet publicerad i boken *Holma rote* av Bengt Jonasson.

Glimtar ur Gösta Eks album

av Jerker Haglund

Gösta Ek var utan tvekan en profil i Berg under många år. Kameran och fotointresset följde honom genom livet och han efterlämnade en samling fotoalbum som tagits omhand av hembygdsföreningen. Här visas ett urval av Göstas foton.

Det finns väl inte många sockenbor i åldrarna tio år och uppåt som inte vet vem Gösta Ek var. Som chaufför i flera decennier hos Ulla och Roland Johansson på Bergslunds Taxi var Gösta halvt om halvt en av socknens offentliga personer. Och den som inte har sett honom uniformerad i "droskbilen" eller i tjänst på macken har kanske sett honom civil vid favorit-tillhållet, nämligen på "ljugar-bänken" utanför kyrkogårdsmuren, ivrigt språkande med övriga medlemmar av detta kyrkbackens parlament.

Gösta Ek själv, troligen från mitten av 1990-talet.

Foton och urklipp sparade

Gösta föddes den 16 maj 1924. Föräldrar var Alda Svensson (1893–1992) och Gustav Ek (1891–1936). Alda kom ursprungligen från Björnadal i Asa socken, medan Gustav härstammade från Bredhults soldattorp i Bergs socken. Efter diverse kringflackande inom Bergs socken fick Alda och Gösta så småningom sin fasta punkt på Björkdala i Bergs kyrkby, och Gösta kom som vuxen att få anställning som chaufför på Caltex-macken, som då var något av en centralpunkt i kyrkbyn. Gösta kom att förbli ungkarl livet igenom, och när han avled den 28 februari 2000 efterlämnade han en samling album som omhändertogs och nu finns deponerade hos Bergs hembygdsförening. Flertalet album innehåller fotografier, men det finns även album med gamla ransoneringskuponger och samlingar av tidningsurklipp. Klippen handlar framför allt om fotbollslaget Öster och dess bravader, detta var ett av Göstas stora intressen. Andra intressen som avspeglar sig i samlingarna var djur, blommor och – förstås – bilar. Dessu-

Bergs Golf:s A-lag 1961. Övre raden från vänster: Harry Nilsson, Holma, Lars-Johan Jonsson, Hjulatorp, Carl-Gunnar Peterson, Hagtorpet, Sören Karlsson, Berg, Nils Rydström, Ormesberga, Sven-Erik Johansson, Torshult, Kennet Andersson, Petersborg. Nedre raden från vänster: Birger Eriksson, Lidnäs, Kjell Söderström, Lidnäs, Nils-Allan Johansson Lädja, Leif Söderström, Lidnäs, Sigge, Stampetorpet.

Det går inte att ta miste på att Gösta var Österfantast.

Fotbollsentusiasten Gösta på Östers guldmatch 1978.

tom finns många kärleksfulla foton av mor Alda. Ett annat utslag av Göstas fotointresse var att han under en tid fungerade som fotoombud, det vill säga ombesörjde inlämning av filmer för framkallning och kopiering.

I samlingen finns flera mycket gamla album med den riktigt gamla

typen av fotografier på styv kartong, och även halvgamla album med foton som måste vara tagna innan Gösta själv greppade kameran, alltså arvegods. Redaktionskommittén har noggrant gått igenom hela albumsamlingen för att hitta bilder av mer allmänt intresse eller som varit typiska för Gösta och hans intressen.

Tyvärr är flertalet, även av Göstas egna foton, odaterade och onamnade, och många är också i så dåligt tekniskt skick att en publicering är omöjlig, men vi vågar oss ändå på att erbjuda ett smakprov på vad som döljer sig i Göstas album. Vad beträffar personnamn och årtal har vi även haft god hjälp av Ulla och Roland Johansson, Märta Schlecker, Sonja Svensson och Marita Persson. Detta till trots vågar vi inte påstå att alla uppgifter om personer och tidpunkter är helt korrekta, kanske kan vi få hjälp med ytterligare kompletteringar? Och kanske kan vi till ett annat år återkomma med flera av Göstas foton.

Metartävling i Lädjasjön vid Sörskog, okänt årtal.

Kan det vara fångsten vid metartävlingen i Lädjasjön som vägs in? Harry Nilsson i mitten.

Göstas folkvagn utanför bostaden Björkdala i mitten av 60-talet.

Mor Alda, troligen på 80-årsdagen 1973.

John "Mullrik" Holgersson, omkring 1960.

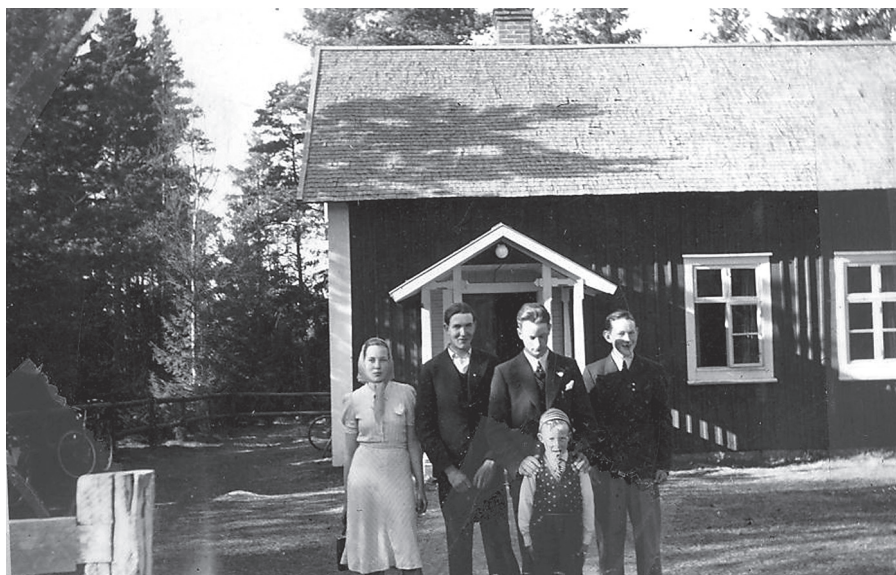
Mor Alda i yngre dagar.

Gösta spelar lufttrumpet för Kjell Eriksson, Lövhult.

Gösta poserar framför fotografen. Oklart när och i vilket sammanhang.

Framför logen. Från vänster Lisa Edvinsson, Erik Pettersson, Gösta Johansson, Ramsås, Gösta samt Tage Peterson.

Hemma-hos-bild från familjen Bergholms omkring 1950. Från vänster: mor Alda, Roland Johansson, Rolf (överst) och Tommy Johansson (närmast), Anna-Lisa Karlsson, Anna Bergholm, Marita Johansson, John Bergholm.

Det trogna gänget på ljugarbänken vid kyrkan. Från vänster: Alvar Karlsson, John Bergholm, Gunnar Gustavsson, Erik Andersson och Gösta. Troligen cirka 1985.

~ En annan besättning på ljugarbänken: Från vänster: Oskar Palm, Edvin Bergholm, Vivi i Stocksryd, Olga Palm, mor Alda, Regina Karlsson och några okända småtingar.

Bo Karlsson, Harry Nilsson och Gösta vid macken i början av 70-talet.

Utanför macken, troligen 1963. Från vänster Hasse, Tommy, Sven och Per Johansson, Gösta samt Folke Svahn.

Bygge vid dans-
banan bakom byg-
degården. Från
vänster: Albert
Ek, Einar Lejon
och Siv Sjögren.

Mor Alda, Hanna
Schön, Edvin Peter-
son, Hilda Regnander,
Regina Karlsson, Ally
Andersson och Hilma
Nilsson.

Ett galant gäng på kyrk-
backen med Axmarkers
affär i bakgrunden. Från
vänster: Lars Svahn,
Håkan Nilsson, Torsten
Nordström, Bertil
Karlsson, Erik Olofs-
son, Lädja, och Helmer
Olofsson.

Foto från Hösatorpet på Aldas föräldrar och syskon. Alda står i mitten i övre raden. I nedre raden till vänster Göstas morfar Sven Johan Petersson, trea från vänster är Göstas mormor Mathilda Kristina Svensdotter och mellan dem Aldas yngste bror Knut född 1903. De övriga är Aldas andra bröder Gustaf och John i övre raden samt Hugo och Herman i nedre raden till höger. Från 1908.

Vendela och Sonja Svensson samt Göstas morbror John fotograferade framför torpet Ljunghaga.

Gösta och Erik Gustavsson omkring 1945.

Bertil Karlsson framför Haga.

Tre generationer: Gösta, mor Alda och mormor Mathilda omkring 1945.

Potatis-
upptagning
hos Gustav
Nord i Lövhult.
Från vänster
Gustav Nord,
Anna Hörberg,
Ljungslätt,
okänd, mor
Alda, Gösta,
Olga Bergholm
med barn, och
till sist två ej
identifierade.

Tyvärr är bilden
odaterad och flera
namn okända.
Från vänster: Ernst
Palm, okänd, Hulda
Magnusson, Hanna
Karlsson, Albert Ek,
okänd, okänd. Även
de små flickornas
namn är okända.

Skogsarbetare i aktion.
Göstas far Gustav, som
dog 1936, står längst till
höger. Övriga på bilden är
okända.

Fyra klasser från storskolan i Berg på skolresa till Växjö 1935. I bakgrunden skymtar domkyrkans torn. Fröken Siri Alm stående till höger. Gösta sitter i nedre raden, trea från höger.

Övre raden från vänster: Klas Pettersson, Gunnar Serneström, Kurt Andersson, Sven Johannesson, Britta Fasth, Ulla Svahn, Göta Andersson, Sonja Svensson, Anna-Stina Gylfe, Erik Petersson, Stig Karlsson, Tage Andersson, Harry Svensson samt fröken Siri Alm. Mellersta raden från vänster: Hildur Frisk, Ingeborg Petersson, Sally Gustafsson, Britta Olofsson, Alice Liljengren, Margareta Johansson, Anna Fasth, Anna Karlsson, Astrid Gustavsson och Sonja Jonasson. Nedre raden från vänster: Erik Strand, Stig Johansson, Bertil Gustavsson, Verner Gylfe, Helmer Olofsson, Lars Svahn, Torsten Nordström, Gösta Ek, Gustav-Adolf Svensson och Bengt Johansson.

Skyttepaviljongen, som den såg ut i sin glans dagar.

Bergs bygdegård, byggd 1934, med den ursprungliga entrén.

Väder och natur 2007

av Erik Andersson

Stormar i januari, en fantastisk torr och fin vår, följd av en bedrövligt regnig sommar! Ungefär så kan man sammanfatta vädret under 2007. Erik Andersson, väderobservatör vid SMHI:s klimatstation i Hult, beskriver vädrets växlingar.

Januari

Årets första dag blev en sammanfattning av hela månaden. Barmark, milt, regn och blåst. Ovanligt mycket nederbörd för att vara en vintermånad, endast fyra dygns uppehåll. Det var nästan uteslutande regn som föll, bara sex dagar hade en halv decimeter snötäcke, koncentrerat kring den 20:e och den 30:e. Dygnstemperaturen låg betydligt över nollstrecket ända fram till den 20:e, därefter betydligt kallare med nattemperaturer ner mot 10 minusgrader.

Under de tre första veckorna drog fem olika stormar fram över våra bygder med skiftande styrka. Den första kom redan nyårsdagen med tillfälliga strömvabrott. Den andra rasade kvällen och natten den 9 januari med omkring 100 000 hushåll utan ström i väst- och mellansverige. Natten till den 12 januari drog ett nytt oväder in, alltså det tredje. Dagen efter låg Klintsjön spegelblank.

Redan den 14 januari var det dags för den fjärde stormen med orkanbyar på vissa håll. När den kulminerade framåt midnatt var hela syd-sverige lamslaget. Tågen stod stilla och massor av ströträd blockerade vägnätet. Vid en snabbinventering beräknades 12 miljoner kubikmeter skog vara liggande. Den stormen blev kallad Per.

I våra bygder kom strömmen tillbaka efter några dygn. En del byggnader tog skada och tegelpannor flög omkring. Flera tiotals tusen abonnenter från både Eon och Telia blev drabbade denna gång.

Den femte stormen kom redan den 20 januari, med nya strömvabrott och trädfällningar, denna gång i samband med tio centimeter snö.

Resten av månaden blev stabil och kall med flera minusgrader även dagtid. Sammanlagt kom 112 mm nederbörd i smält form.

Fem stormar drog in under januari.

Den fjärde fick namnet Per.

... och efter Gudrun kom Per

En skraltig skylt och grantoppar som sågats av för att ge plats åt trafiken visar lite av Pers efterverkningar i Bredhult.

Den 14 januari 2007 visade stormen Per vad den var mäktig och fick alla att minnas Gudrun. Stearinljus och fotogenlampor kom åter fram. Elverken som många skaffat förra gången drogs igång.

Efterverkningarna blev inte lika allvarliga som för två år sedan. Kanske för att det inte fanns så mycket skog som kunde blåsa ner. Det stormfällda virket låg mer spritt än efter Gudrun. Men att även Per var en storm att räkna med visar jämförelsen här intill. Strömvabrotten varade i tre dygn för de flesta hushåll i Berg.

Stormen Per fällde skog, där virket efter Gudrun ännu inte tagits omhand.

Per jämfört med Gudrun

Vindens maximum i Växjö:

Gudrun 33 m/s

Per 29 m/s

Antal strömlösa hushåll i Kronoberg:

Gudrun 55 000

Per 34 300

Strömlösa bland Eons kunder:

Gudrun 253 000

Per 170 000

Stormskadad skog:

Gudrun: 75 miljoner kubikmeter

Per: 12 miljoner kubikmeter.

Februari

Stadigtinterväder med lite snöfall tidvis, men också en del solsken. Snödjupet låg på omkring en decimeter. Minusgrader varje natt kring den 10:e, vinterns kallaste dygn med 16 minusgrader. Under soliga dagar temperaturer något över nollstrecket. Det rena fina vädret gynnade uppbyggnaden av den stormfällada skogen.

Den 22 februari blåsig med svåra snöproblem i Skåne, med stopp för både flyg-, tåg- och busstrafik. Här i Småland kom vi lindrigt undan denna gång. Månadens sista dag snöfall hela dagen och det ökade snödjupet till 19 cm. Sammantaget föll 28 mm.

Mars

Den 3 mars var fälten redan snöfria. Våren tycktes redan vara på väg, temperaturen steg dag för dag. Då anlände de första vildgässen och dagarna efter kom både svanar, ringduvor och ormvråk. Vid den 10:e vimlade det av sjöfågel i de islossade sjöarna. Den 12 mars kom den första egentliga vårdagen med klarblå himmel, ljumma vindar och 12 plusgrader i skuggan. Tranor, starar och bofinkar kom i tät följd och i skogsbrynen fladdrade citronfjärilen.

Den 19 mars var det åter hårda vindar med snöblandat regn under natten. I 200 blev strömlösa i Kronobergs län. Därefter följde fem kalla dagar.

Enligt SMHI var det den varmaste marsmånaden sedan rapporteringen började 1859.

Den 24:e kom våren tillbaka och varade månaden ut med maxtemperaturer på 10–15 plusgrader. I det soliga vädret blev markerna snart torra. I trädgårdarna blommade snödroppe och krokus och i ängarna vårlök och en och annan vitsippa. Enligt SMHI den varmaste marsmånaden sedan rapporteringen började 1859. Göteborg hade den 27 mars 19 grader. Två dagar efter kom sädesärlan, då började jag harva och köra gödsel här i Hult. Det har aldrig tidigare hänt. Månadens nederbörd 39 mm.

April

En mycket torr och regnfattig månad. Under första veckan rätt kalla vindar med nattfrost, men vårbruket pågick för fullt ändå och avslutades redan vid månadens mitt. Under påskhelgen som inföll omkring den 9 april föll 10 mm regn. Snö kom på annandagen och avslutades med stark blåst.

Våren kom tidigt. Mars blev den varmaste marsmånaden i historien. Den torra varma väderleken höll i sig och sommaren kom redan i början på juni. Sedan tog allt ett abrupt slut....

2007 blev rikt på bär. Den ihärdige kunde hitta hjortron på myrarna.

Efter detta kom vårvärme med 22 plusgrader mellan den 13 och 16 april. Hela naturen liksom exploderade i vårblommor, fyllde våra ängar och trädgårdar, vallarna blev gröna, på björk och lönn slog löven ut, fågelsången var intensiv morgon och kväll och fisket var i full gång. På de nysådda fälten promenerar tranor överallt, deras skrik väcker verkligen vårkänslor numera.

Men den 19:e kom ett hastigt väderomslag, med stormbyar, regn och hagel. 9 000 hushåll blev utan ström i vårt län och många träd föll.

Efter några dagar kom värmen tillbaka, allt blommor som på sommaren, svalor och sångfåglar anländer. Men det torra vädret medförde också stark nattfrost vissa nätter.

Regn föll endast under fyra dagar då vi uppmätte endast 23 mm.

Maj

Den stadiga och torra våren som började den 20 mars sträckte sig en vecka in i maj. Naturen stod i sin skönaste prakt och allt var så tidigt i år. Lövsåden var fullövd och det doftade och sjöng i skog och mark.

Den 7 maj började en regnperiod som varade i två veckor med regn nästan varje dag. Största mängden föll den 11 maj med 30 mm i samband med åska. Regnperioden bidrog till att vallskörden och vårsåden blev rekordbra. Under sista veckan uppehållsväder och åter rätt varmt.

Sammanlagt kom 57 mm regn.

Juni

Under månadens första 17 dagar fick vi njuta av det enda högsommarväder som bjöds under sommaren 2007. Från den 6 juni och en vecka framåt stegrades en värmebölja som gav upp mot 30 plusgrader. Överallt slogs vallarna ner, rullbalspressarna gick natt och dag. Trots jättebra torkväder är det mycket lite hö som bärgas numera.

Den 17:e släppte regnet löst efter en månads torka. 22 mm kom under natten. Naturen doftade så underbart, regnet var välbehövligt. Midsommarens blommor prunkade i all sin prakt. På midsommaraftonen den 22:e föll ytterligare 16 mm. På många håll i Skåne och på västkusten kom 70 mm på en enda natt. Den 26:e var det åter dagsregn, 39 mm föll här i Hult. Norra Jönköpings län fick 100 mm med svåra översvämningar som följde. Emåns flöden drabbades hårt.

När juni gått till ända hade 88 mm regn fallit här.

Juli

Under den torra och varma våren och försommaren hade granbarkborrarna en kraftig utveckling i våra skogar. De utplacerade fällorna hade dock givit rikig fångst. I rådande regnperiod hade den naturliga utvecklingen dämpats.

Juli blev en ovanligt regnig sommarmånad. Frånsett en vecka i mitten med endast några skurar, så vräkte regnet ner varje dag. Största mängden föll mellan den 3-8 juli, med hela 92 mm. Omkring den 23:e utvecklades ett mycket djupt lågtryck över England. Där föll en hel svensk månads nederbörd på endast *en timme!* Themsen svämmade över sina bräddar. Då ovädret kom hit fick Ljungby 60 mm, men vi i Berg endast 23 mm åtföljt av starka vindar

Den 16-17 juli kom en värmebölja in från Polen och gav 27 plusgrader. Under sista juliveckan förekom mycket blåst och åskväder.

Bärskörden var god under denna regniga sommar, i synnerhet körsbärsträden som höll på att knäcka sina grenar under den dignande skörden. Även blåbär och hjortron fanns på många håll.

Sammantaget kom 157 mm regn.

Augusti

Alla väntade på att augusti skulle bli en bättre sommarmånad, men ack nej! 22 av månadens dagar gav regn. Trots att säden mognade tidigt väntade skördevädret på sig. De nio dagarna med uppehållsväder var jämt fördelade. Det mesta regnet föll den 8 och 12 augusti i samband med häftig

Svamp av alla slag
frodades i den
fuktiga väderleken.
Trattkantareller
fanns i överflöd
långt in på hösten.

Det fuktiga vädret i december gynnade denna sällsynt vackra rimfrost veckan före jul. Skönheten gick förlorad efter helgen då milda vindar drog in.

åska. Det var också mycket varmt under månadens första hälft, mellan 20–25 grader. Även nattetid uppmättes temperaturer över 17 grader. Rikligt med regn kom också kvällar och nätter, den 23:e med 34 mm.

Såden var fin jämtöver och trots regnandet väldigt lite liggsäd. Under sista veckorna var den skördad. En del havre som låg i skogskanterna fick påhälsning av vildsvin, en del blev helt förstört.

Det varma och regniga vädret gynnade svampen, särskilt kantarellerna.

Sista augustinatten kom frost i hela landet. Den samlade regnmängden blev 120 mm.

September

Den fjärde regniga månaden och folk har slutat att hoppas. Inga riktiga högtryck sedan början av juni, endast små och tillfälliga. Inga större regn-

mängder, men fördelade över hela september. Ganska varmt höstväder.

Den 19 september kom nattfrosten. Marken var vit, men trädgårdsblommorna klarade sig skapligt. Månadens två sista dagar kom 28 mm intensiva regn och stark blåst. Sporade av Sune Andersson att ett 100-tal vitkindade gäss rastade på Vinninge gärde omkring den 30:e. Under sista veckan gulnade lövskogen ordentligt. Sammanlagt föll 92 mm.

Oktober

Det blev en stabil månad med lite nederbörd och mycket sol. Under första veckan rätt varmt. Efter den 9:e svalare och till följd av högtryck och sol blev nätterna rätt frostiga det mesta av månaden. Hösten bjöd på många färgsprakande dagar.

Dagarna innan det svalare vädret kom, flyttade stora flockar av tranor. Natten till den 23–24 oktober hade vi 4–5 minusgrader.

Äppelskörden blev dålig i år. Regnmängden endast 28 mm.

November

Ett stadigt och fint höstväder med 3-6 plusgrader på dagen och minusgrader de flesta nätter. Den 7 november kom första snöfallet, 3–4 cm på morgonen. Månadens enda blåst kombinerat med snö var den 9:e. Den 18 november mildare i sex dagar, snön töade bort helt. Den sista veckan åter kallare med minus 8 grader den 28:e.

Endast 36 mm nederbörd.

December

Mycket trist och disigt fram till den 10:e i månaden. Regn varenda dag. Det är mycket besvärligt för skogsavverkningen just nu. Från lucia till jul barfrost, uppehållsväder och minusgrader även dagtid. Sex dagar före jul kom dimma och rimfrost som färgade skogarna vita, trots detta var det högtryck.

Efter julhelgen kom betydligt mildare väder och den ovanligt vackra rimfrosten föll då av. Årets sista dagar bara blåst och regn. Inte någon snö föll under månaden.

Nederbörd 57 mm.

Nederbörd 2007

Januari	112
Februari	28
Mars	39
April	23
Maj	57
Juni	88
Juli	157
Augusti	120
September	92
Oktober	28
November	36
December	57

Kronprins Gustavs motorstopp utanför Fagerås för 100 år sedan, förevisat av svensk-amerikanen J P Berg.

Kungligt besök i Fagerås

av Karl Olof Karlsson

Det är inte varje dag som vi får kungligt besök i våra trakter. Men för 100 år sedan hände det, mest av en slump eftersom kronprins Gustav fick motorstopp. Karl Olof Karlsson, uppvuxen i Fagerås, berättar hur han fått denna stora händelse berättad för sig under barndomen.

För 100 år sedan, sommaren 1907, fick kronprinsen motorstopp i höjd med gården Fagerås i Bergs socken. Kronprinsen blev samma år kung Gustav V. Min far, Edvin Karlsson, som var tio år när det kungliga sällskapet stannade till i Fagerås har berättat följande för mig:

Sommaren 1907 byggde far, K P Johansson, ladugård till sin gård i Ramsås. När taket skulle täckas med stickor var jag hemma från skolan

för att hjälpa till. Jag minns att vi väntade på att en automobil skulle komma utmed landsvägen. I kyrkan hade man lyst på att denna dag skulle alla grindar stå öppna för kronprins Gustav skulle färdas från Växjö mot Stockholm.

När det gått några timmar upp på dagen fick vi höra ljud från vägen söderut. Chaufförerna på den tiden tutade i varje krök. Jag minns att jag nästan trillade ner från taket och rusade upp på landsvägen. Bilen kom och försvann i kröken mot Fagerås.

Plötsligt small det till och blev tyst.

Vi undrade om något hänt och sprang norrut. I höjd med gården Fagerås hade bilen stannat på grund av motorstopp. Chauffören arbetade med bilen och bad att få hjälp med vatten till kylaren.

Det kom allt fler människor. Vår granne skräddare Pettersson hade besök av en sväger från Amerika och denna hade med sig en nymodighet, en fotografikamera. Svågern J P Berg tog ett foto av sällskapet.

På platsen där fotot togs rullar nu fordonen på riksväg 30.

Fotnot: Händelsen fins också beskriven i Bergs krönika 1958.

Noterat i Smålandsposten 1907

i urval av Eric Lillienberg

9 februari: Bergs lantmannaförening höll sitt ordinarie årsmöte sistlidne måndag. Af styrelsens årsberättelse framgick bla. att till föreningens medlemmar, under det gångna året utlemnats utsäde, gödningsämnen, kalk, kraftfoder m m till ett värde af kr 14 211.36.

Till styrelse valdes K.M. Johansson, Källehult, L. Nilsson, Bredhult, K.E. Johansson, Ramsås, J. Aug. Jonasson, Hjulatorp, K.S Persson, Söreskog. Suppleant Aug. Persson, Lövhult, A. Johansson, Lädja, Edv. Gustafsson, Ernatorp, Aug. Karlsson, Bråt. Till revisorer valdes K. Johansson, Lidsjö och S.E. Johansson, Stora Målen.

Förslag att uppföra ett magasin vid Lidnäs station för ankommande gods avstyrktes enhälligt. Förslag att från föreningen sälja diverse lantmannaprodukter såsom smör och dyligt diskuterades lifligt och en kommitté tillsattes, skrifves t Sm-Pn.

16 oktober: Efter slutat skördearbete i lördags var samtliga underlydande och arbetare inbjudna till herrskapet Skogström å Bergs herrgård, där aftonmåltid jemte förfriskningar serverades. Under angenämaste stämning förgick aftonen. Vid uppbrottet höjdes ett leve för herrskapet Skogström och när godsegarens "Gud välsigne er" märktes hos alla en djup rörelse. Heder åt sådana arbetsgifare tillägger vår medarbetare.

2 november: Fiskodlingen: De i Bergsjön utsläppta sikyngeln hafa uppmätt så pass storlek att de låta fånga sig på vanliga fisknät. De väga i medeltal 1/3 skålpund.

2 november: Olyckshändelse: Till oss meddelas. Då Alma Gustafsson från Sandvik, Bergs socken, häromdagen var sysselsatt med päronplockning i sin trädgård brast grenen på hvilken hon stod och hon föll ned, dervid hon slog hufvudet hårt mot en sten och förlorade sansen. Doktor Lindstrand i Alvestad eftertelegraferades genast. Hon återfick ej sansen förrän påföljande dag och några indre skador tillfogades hon ej af slaget.

11 december: I Småländsk bygd: Sistlidene söndag var det gudstjänst i Bergs kyrka. Under tiden kom telefonmeddelande att konung Oscar aflidit. Flaggan hissades på half stång och efter gudstjänstens slut trädde kontraktsprosten Ekedahl och prosten Andersson från Ormesberga ut i koret och sjöng utan orgel sv.ps 221:3. Efteråt sjöngs "Stilla skuggor" från läktaren. Stilla och vemodigt gingo tonerna från hjärtan som kände hvad de i dag mistat. Och månet öga tårades över förlusten af en älskad konung.

27 december: Sorgemessa i Bergs kyrka: I söndags var mycket högtidligt skrifves till oss. Fyra ståtliga enar voro placerade framme i koret och 2 granar voro ställda i fönstren framme i koret för att göra dagsljuset mer dämpat. Altartaflan var draperad med svart tyg, liksom altaret och altarringen. Öfverst på sistnämnda låg en tjock gurilang af enris. Öfver nummertafloerna hängde konungens namnschiffer öfverdragna med sorgflor. Predikstolen var klädd med svart och vitt tyg och läktaren i svart med svenska flaggan i mitten. Dekorationen hade på ett förtjänstfullt sätt ordnats af hr Thure Skogström från Berg. Före predikan sjöng kören "Integer vite" samnt efteråt "Mitt lif är en våg". Från predikstolen upplästes verser författade af konung Oscar. Psalmerna 383 och 448 v 4 sjöngos af församlingen stående. Stor rörelse märktes bland folket och det hela bar präge af djupaste vördnad och saknad efter den bortgångne konungen, hvilkens minne firats öfver hela vårt land.

Rune Strandberg

av Sune Andersson

Rune Strandberg, Lilla Målen, avled den 8 mars 2007. Han blev som pensionär Bergbo och aktiv i hembygdsföreningen redan från sitt första år i socknen.

Rune Strandberg föddes 1926 i Plingshult utanför Halmstad och växte upp i en lantbrukarfamilj bland nio syskon. Efter studentexamen vid Lunds Privata Elementarskola 1948 avlade han filosofie- och teologie kandidatexamen vid universitetet där. Han bedrev fortsatta teologistudier vid Svenska teologiska institutet i Jerusalem i början av 1950-talet. Men det var lärare Rune skulle bli.

Rune Strandberg.

Aktiv i föreningslivet

Efter tjänster i Västerås och Höganäs kom Rune till Boden 1956 som adjunkt vid Högre allmänna läroverket. Han blev läroenheten trogen i 25 år, mellan 1974 och 1978 som studierektor och 1978–1981 som rektor. I Boden träffade han också sin fru Gunnel, och de fick tillsammans tre barn: Malin, Per och Olof.

Rune var aktiv i stadens föreningsliv, främst inom Föreningen Norden, Rotary och Frimurarna. Han ordnade resor och studieutbyte mellan elever i de olika nordiska länderna. Familjen hade även barnflickor från norra Finland som kombinerade sin anställning med förkovran i svenska språket.

Till Berg som pensionär

Från 1981 och till pensioneringen 1991 var Rune rektor för Vetlanda gymnasium. Familjen flyttade därefter till gården Lilla Målen i Berg som var Gunnels mormors födelsehem. Den övertogs efter hennes morbror Johan Johansson, skriftställare och hembygdsvän. Intresset för historia och släktforskning gjorde att Rune omgående kom med i hembygdsföre-

ningens arbete. Sålunda började han ordna arkivet och delar av utställningarna i hembygdsgården. Vid tillkomsten av boken "Småstugornas folk i Berg" gjorde han sammanställningarna för Sandviks rote. Runes sista stora arbete, utmärkningen av socknens torpruiner i naturen, höll han på med, då hälsan började svikta.

Vi i hembygdsföreningen sörjer en kunnig, rakryggad och avhållen medlem.

Ny teknik övervakar miljön

av Sune Andersson

Mikael Sjöholm, uppvuxen i Berg, men numera verksam som forskare i Danmark, har blivit teknologie doktor efter ett forskningsarbete kring hur man kan använda laser-teknik för att mäta gaser i olika material, en teknik som har praktisk användning inom en rad områden. Sune Andersson har satt sig in i ämnet.

Mikael Sjöholm, Lilla Rösås, försvarade en akademisk avhandling, som översatt till svenska heter *Laserspektroskopisk analys av atmosfärgaser i spridande media*, på Fysiska institutionen i Lund i november 2006.

Avhandlingen ingår i kraven för teknologie doktors-examen och den första juni 2007 promoverades han i Lunds domkyrka som teknologie doktor.

Mikael ger inledningsvis en kort presentation på svenska. "Doften av blommor och mat förnimmer vi med näsan, vilken är en finurlig gassensor som även känner av mindre trevliga lukter från exempelvis rök och avgaser.

Våra ögon ser färger och former hos föremål genom att detektera (upptäcka) ljus som har reflekterats, brutits, spridits eller delvis absorberats i vår omgivning. Denna avhandling beskriver i någon mening en sorts konstgjorda ögon som fungerar som känsliga näsor, det vill säga optiska tekniker (metoder) som utnyttjar ljus för att förnimma gaser. ...."

Mikael Sjöholm.

Avhandlingen handlar således om att med hjälp av ljus bestämma gaser både i atmosfären och inne i porösa material som exempelvis frukt, trä, tabletter och förpackningsmaterial. Studierna har gällt gaser som syre, vattenånga, svaveldioxid, kvicksilver, metan och andra kolväten. En speciell sorts ljus som består av en enda färg åt gången, det vill säga ljus i ett smalt våglängdsintervall centrerat kring en våglängd, har använts och fått från en ljuskälla som vi känner under namnet laser. Principen för att bestämma den eftersökta gasen bygger på att man jämför ljus vid en våglängd som påverkas av gasen med ljus vid en närliggande våglängd som inte påverkas av gasen.

Praktisk tillämpning

I en tillämpning blinkar han med lasern så att den sänder ut korta ljuspulser likt ekolodet som sänder ut korta ljudpulser. Ljuspulserna i denna laserradar studsar mot molekyler och partiklar i luften och tiden för återstuds är beroende på avståndet mellan ljuskällan och platsen för studs (kortare tid ju närmare) liksom resultatet av t ex ekolodets utslag varierar med olika djup i havet. Följaktligen kan en karta ritas över exempelvis mängden kvicksilver i luften runt en fabrik som släpper ut kvicksilver, liksom en djupkarta i en sjö kan framställas med hjälp av ekolod.

Laserradarn är det konstgjorda öga som kan registrera, i detta exempel, den kvicksilvergask i luften vilken egentligen skulle ha förnummits med vårt lukttorgan, om dess sinnesceller varit tillräckligt känsliga.

Fältnarbete i Europa

Flera olika komplicerade metoder för att avslöja gaser i atmosfären och inne i porösa ljusspridande material presenteras. Resultatet från sex tvåveckors fältkampanjer vid kloralkalifabriker i vardera Sverige, Italien och Polen kan nämnas som exempel på EU-finansierade projekt som ingår i avhandlingen. Resultaten i avhandlingen är tillämpbara i samband med övervakning av miljön samt för medicinsk diagnostik och undersökningar inom exempelvis livsmedels- och läkemedelsindustrin.

Mikael arbetar nu som forskare vid Vindenergiavdelningen på forskningscenter Risø utanför Roskilde i Danmark. Han sysslar med laserradarsystem för mätning av turbulens och vindhastighet likt trafikpolisens metod att med laser bestämma hur fort fordon färdas.

Hänt i Berg 2007

Ett kort sammandrag av vad som hänt i Berg under året som gått, i stort och smått.

Januari

14 januari: Julen skulle dansats ut på kyrkbacken. Men stormen Per drog fram just den här söndagen och dansen fick ställas in.

28 januari: Familjegudstjänst i Bergs kyrka med förnyelse av doplöften. Barnen tände sina dopljus vid gudstjänsten. Dopänglar i glas utdelades till alla barn.

Februari

6 februari: Första planeringsmötet inför Bergveckan. Den viktigaste frågan: Vem tar fiket?

8 februari: Nybörjare på datorn samlas till kurs under ledning av Bo Levin. 18 deltagare från Berg med omnejd.

9 februari: Ledarsamling på Lilla Björka för Allbo kontrakts samtliga barn och ungdomsledare. Guidning av Heidi Sydmark.

22 februari: Första träffen för i år med Heliga danser.

22 februari: Röda korsets årsmötet. Till ordförande omvaldes Elisabeth Danielsson.

Mars

5 mars: Första mötet med Dramagruppen i Berg, Karin Petersson Franzén och Heidi Sydmark. Idén om en ny Bergrevy föds.

13 mars: Bergslunds bygdegårdsförening höll årsmöte. Bengt-Göran Andersson valdes till ordförande för ännu ett år.

21 mars: Kontraktssamling för samtliga präster i Allbo kontrakt på Lilla Björka. Solveig Hammarbäck guidade.

31 mars: Lutherhjälpsdagen i Bergs kyrka och sockenstuga. Med sång av Bergs församlings nya kantor Maria Sennvall samt Emma Jonasson. Auktion med Bosse Nyholm och Edvin Sydmark som utopare.

April

1 april: Årsmöte med Bergs hembygdsförening. Inga-Gun Andersson väljs till ordförande för ännu ett år.

Ett hundratal personer samlades på valborgsmässoaftons kväll i hembygdsgården för att hälsa våren, se på majbrasa och höra Kurt Andersson i Tors framföra sin vårvisa.

9 april: Påskvandring från gamla kyrkogården, därefter familjemässa i Bergs kyrka.

20 april: Bygdegårdsföreningens teatersatsning fortsätter, den här gången med operan Figaros bröllop i det lilla formatet. I huvudrollen Yvonne Tuvevesson Rosenqvist.

20–22 april: Konfirmandläger på Kastlösa stiftsgård, Öland.

30 april: Traditionellt valborgsfirande i Bergs hembygdsgård. Ett välbesökt arrangemang, över 100 i publiken. Heidi Sydmark höll vårtalet och kyrkokören sjöng de vårsånger som hör dagen till.

Maj

1 maj: Bergs kyrkoråd samlas för att vårstäda på Bergs Gamla kyrkogård.

12 maj: Elin Wägnerdagen, då Eva Andersson från Sagomuseet i Ljunby berättade kring småländsk växtkraft.

17 maj: Gudstjänst i Bergs kyrka med Heliga Danser, Heidi Sydmark och Maja Gréen. Solosång: Maria Sennvall.

22 maj: Bergs kyrkoråd tar emot fem miljoner kronor från Inge Magnusson, England. "Torsten och Maria Magnussons stiftelse" bildas och handlingarna undertecknas av Inge Magnusson, givare och Linnéa Ivarsson, kyrkorådets ordförande. Stiftelsens avkastning ska varje år gå till eftergymnasial utbildning till ungdomar i Aneboda, Asa och Berg, samt diakonala ekonomiska bidrag till utsatta och behövande. Till ordförande i "Torsten och Maria Magnussons stiftelse" väljs Anna Håkansson, Asa,

Bergs allra yngsta och deras föräldrar har samlats regelbundet i sockenstugan. Runt bordet Leah och Marie Magnusson, Noel, Therese och Alex Stern, Heidi Sydmark, Maria Sennvall, Inger Spjut, Stephanie, Jacob och Jannick Tiedt och därefter Jesper Ivarsson samt Samuel och Marie Svensson

till vice ordförande Heidi Sydmark, Berg, övriga ledamöter: Karl Johan Krantz, Bråth, Lars Göran Hedstig, Lädja och Inger Spjut, Aneboda.

27 maj: Musikcafé i Bergs bygdegård med massor av musik och kaffe-servering. Torsten Persson i Lädja höll i trådarna.

26–27 maj: Kraftsamlarhelg på Lilla Björka. Akvarellmålning, heliga danser, meditation, massage, frigörande dans, promenader, måltider, yoga, sång och ljusgudstjänst. Helgen leddes av Heidi Sydmark, Maja Greén, Karin Skogström, Maria Ahl Zanier med flera..

Juni

3 juni: Musikalen Josef i Bergs kyrka. Bergs och Lammhults barnkörer och Helig dans-gruppen. Våravslutning för barn- och familjearbetet i hela Aneboda pastorat. Korvgrillning och ballonguppsläpp vid Bergs prästgård.

30 juni–8 juli: Bergveckan hölls för tolfte gången.

30 juni: Hällregn på förmiddagen, men på eftermiddagen sprack molntäcket upp för perfekt väder på Bergveckans första dag. Mopedrallyt slog än en gång rekord med 110 startande.

Musikafton i Bergs kyrka med Alva Skarp och Sofie Överstedt, "Amen."

Bergslunds föräldrakooperativ vårstädar runt förskolan.

Juli

1 juli: En mycket välbesökt dag på Bergveckan. Fullt med folk bland annat på riduppvisningen i Hösatorpet. På Hinsekindes loge var fullsatt under allsångskvällen.

2 juli: På Bjursjö hölls tipspromenad, där kunskapen om gamla ting testades. Kalle Nuszowski från Braås visade hur man ådringsmålar. Marianne Petersson från Åryd hade satt upp en handduksväv i systrarnas vävstol.

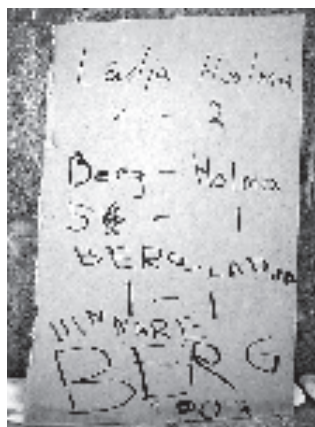
Musikcafékvällen vid Lädja skola blev också mycket välbesökt. Jan Tham trollband publiken med vackra melodier.

3 juli: Byggnadsvårdskväll i ett fullsatt Lädja missionshus. Inspirationsföreläsning av Ruben Albertsson och Bertil Fridén. Hantverksexpertis kunde svara på praktiska frågor.

4 juli: Istället för klädvisning bjöd hembygdsföreningen på ett kort teaterspel. Manus hämtades från ett SLU-möte i Ernatorp 1922 då man diskuterade mode.

7 juli: Bergrevyn är tillbaka. Det som skulle blivit en kort underhållning under Bergveckans sista lördag, blev en fullmatad lokalrevy i en fullsatt bygdegård. Extraföreställningen på söndagen såldes också ut.

8 juli: Nytt deltagarrekord i barnens Lädjalopp, trots riktigt dåligt väder.

Djup koncentration bland spelare och publik vid årets fotbollsturnering mellan byarna. Vilka som vann framgår av den ordentligt textade resultattavlan.

41 deltagare totalt, varav 15 under sex år. Snabbaste tiden på de 1.7 kilometrarna var strax under 8 minuter.

I Bergs kyrka konsert med Anders Aldén, cello och Lena Hoel, sång, tillsammans med gästerna Olga och Evgueni Lobas, på piano och orgel respektive fiol. Arrangörerna räknade till 178 personer i Bergs kyrka och att konserten var uppskattad gick inte att ta miste på. I samband med konserten startade insamlingen till en flygel i Bergs kyrka.

Augusti

6-11 augusti: Ridkonfirmandläger i sockenstugan och på Hösatorpet.

8 augusti: Årets rotevandring tilldrog sig i Bråt. Karl-Johan Krantz ledde deltagarna genom historien i Bråt och visade runt bland bronsåldersgravar, 1000-åriga odlingsrösen och fram till nutid.

26 augusti: Årets fotbollsturnering på "Jumboträsk". Berg blev slutlig vinnare efter matchsiffrorna: Lädja-Holma 4-2, Berg-Holma 5-1, Lädja-Berg 1-1.

September

15 september: Drygt 20-talet kvinnor (var är männen?) samlas på växtbyttardag i bygdegården för att byta buskar, perenner och skott med varandra.

16 september: Familjegudstjänst med bibelutdelning till 4-åringar i Bergs kyrka.

Berg fick en egen revy igen. Inför fullsatt bygdegård spelade Edvin och Ellen Sydmark, Bosse Nyholm, Karin Petersson Franzén, Carina Härlin, Heidi Sydmark, Inga-Gun Andersson och Peter Örnberg

Oktober

14 oktober: Församlingsdag och höstsmäckning av kyrkan. Inga-Gun Andersson berättar om Victoria Baptist Church i Tanzania. Insamling till skolbygge. Höstsoppor serverades tillsammans med kaffe och kaka.

19 oktober: Ännu en gång teater i Bergs bygdegård. Regionteaterns *Vad ska morsan säga* spelades upp.

24 oktober: Stiftelsen Elin Wägners Lilla Björka höll höstmöte på Lilla Björka. Märta Pålsson berättade minnen från Tolgs prästgård.

29 oktober: Sockenstämma med den nytilträdde landshövdingen Kristina Alsér som talare. Hon berättade bland annat om sina egna erfarenheter av ideellt arbete och vad hon vill uträtta som landshövding. Lars-Erik Persson, Lädja omvaldes till sockenrådets ordförande. Till årets Bergbo utsågs Heidi Sydmark, präst på arbetstid och revymakare på fritid.

November

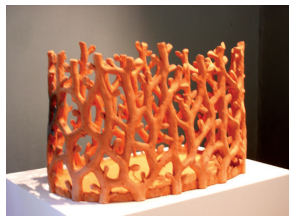
10 november: Som ett ljus i novembermörkret bjöd sockenrådet in till höstfest. Speciellt inbjudna var de nyinflyttade i socknen. Det blev en hejdundrande fest med mat och dans i en fullsatt bygdegård.

28 november: Säsongstart för bygdens stolthet i korphockeyn: Lädja

Astrid Lindgren-tema vid Lädja skola.

Keramik av Pernilla Norrman ställdes ut på Lilla Björka.

Drakar, snälla och stygga, i alla former och färger av Lisa Palm

Musikcafé vid Lädja skola en av Bergveckans soliga kvällar. Det var ungdomar både på scenen och i publiken.

Kalle Nuzkowski från Braås visar ådringsmålning för en intresserad Bjursjöpublik.

Lädjaloppet, ett löparlopp för barn, är en uppskattad avslutning på Bergveckan. Men den här gången trodde arrangörerna att de måste ställa in på grund av hållande regn. Vad skulle man göra med saften och alla bullarna? Men dagens unga är tuffare än man tror. Istället för ett inställt lopp blev det ett rekordlopp med 41 startande, sex fler än förra året.

Riduppvisningen och övriga aktiviteter på ridanläggningen i Hösatorpet väckte stort intresse bland Bergveckans besökare i alla åldrar.

Elva sångare i Bergs kyrkokör belönades i år med förtjänststecken och sju med medaljen Musica Sacra. Främre raden från vänster: Britta Carlsson (silverplakett), Sally Gustavsson (guldplakett), Gun-Britt Ericson, Berit Andersson, Lena Johansson, Inga-Gun Andersson, Renée Henricson och Gunvor Andersson. I bakre raden Bo Nyholm, Erik Andersson (guldplakett), Gustav Andersson, Kurt Lindholm och Kurt Andersson (silverplakett). Gunvor och Bo har belönats vid tidigare tillfälle.

bambis på is igen. Seger med 5-2 i premiären mot Arcoma X-rays.

December

1 december: Röda korsets adventsfest med luciatåg och auktion av skänkta varor. Totalt gav kvällen 12 969 kronor till Röda korsets hjälpverksamhet.

2 december: Adventsgudstjänst. Glögg och pepparkakor serveras i vapenhuset. Samtidigt högtidlighålls att det är 40 år sedan Bergs kyrka återöppnades efter renoveringen 1967.

16 december: Tredje advent firas med julstuga i sockenstugan. Konst och hantverk, pyssel för barnen. Luciatåg med barnkören. I kyrkan julkonsert med Asa-Bergs kyrkokörer med solister och instrumentalister. Luciatåg med ridkonfirmandgruppen.

25 december: Bergs församling håller liv i traditionerna och håller julotta kl 05.00 i Bergs kyrka.

Växtbytardag, där man med lottens hjälp byter perenner med varandra.

Fullt både på scenen och i salongen när luciatåget sjöng traditionella sånger på Röda korsets adventsfest.

Fastighetsaffärer 2007

Berg 12:3. Säljare: Tommy Johansson. Köpare: Laila Johansson. (1/2) Bpt.

Berg 17:7. Säljare: Ingrid Andersson. Köpare: Bengt-Göran Andersson. Gåva.

Bergs Björka 2:3. Säljare: Helmer Olofsson och Gunnar Olofsson. Köpare Bo Liljengren och Annika Ranevall Liljengren. Pris 1 350 000 kronor.

Bergs Söreskog 1:15. Säljare: Linda Pehrsson. Köpare: Henrik Pehrsson. Gåva.

Bergs Söreskog 1:13 Säljare: Mimmi Pehrsson. Köpare: Linda Pehrsson. Gåva.

Bergs Söreskog 1:16. Säljare: Lars-Göran Pehrsson. Köpare Mimmi Pehrsson. Gåva.

Bergs Söreskog 1:4. Säljare: Göran Liljegren. Köpare: Gert-Ove Hansson. Pris 2 400 000 kronor.

Bergs Hult 1:7. Säljare: Kerstin och Erik Andersson. Köpare: Mikael Andersson. (1/2) Gåva.

Lädja 1:19. Säljare: Martina och Mikael Kanstedt. Köpare: Gullvor och Jan-Ove Hedstig. Pris: 1 925 000 kronor.

Lädja 1:8. Säljare: Stina Edling dödsbo. Köpare: Torben Larsson. Pris: 760 000 kronor.

Lädja 3:4. Säljare: Elisabeth Vibrån. Köpare: Elisabet Vibrån, arv, och Leif Andreasson, gåva.

Lädja 11:5. Säljare: Eva och Christer Wånehed. Köpare: Martina och Mikael Kanstedt. Pris 160 000 kronor.

Lövhus 1:2. Säljare: Sune och Elisabeth Danielsson. Köpare: Emil Glans och Malin Eriksson. Pris 4 100 000 kronor.

Matkull 1:13.Säljare: Kerstin Marianne Wiezell Wennerholm. Köpare: Ian Wennerholm. Bod.

Matkull 1:2. Säljare: Sven Nilsson. Köpare: Karl Ingmar Nilsson, Birgit Nilsson, Mimmi Johansson. Arv.

Fagerås 1:2. Säljare: Ulla-Britt Johansson, Leif Johansson, Eva Lantz, Arne Johansson. Köpare: Peter Ericsson. Pris 3 400 000 kronor.

Holma 1:7. Säljare: Torbjörn Göransson och Pernilla Fogelström Göransson. Köpare: Sandra och Ulrich Janz. Pris 1 370 000 kronor.

Personnotiser 2007

Födda

Noel John Åke Stern, son till Therese Stern och Björn Stern, Lädja Lunden, född den 29 januari.

Leiah Jenny Ruth Magnusson Persson, dotter till Marie Magnusson och Göran Persson, Lädja Brodsagård, född den 17 februari.

Selma Birgitta Lillemor Svensson, dotter till Marie Svensson och Carl-Johan Johansson Lövhult Östregård, född den 8 mars.

Emil Jacek Bertil Rybak, son till Pia Rybak och Jacek Rybak, Björkhaga, Berg, född den 31 mars.

Jakob Elias Tiedt, son till Stephanie Tiedt och Torsten Tiedt Lädja, född den 14 april.

Wilma Erika Mathilda Göransson, dotter till Pernilla Fogelström Göransson och Torbjörn Göransson, Holma, född den 5 maj.

Zion Johan Fridolin Schill, son till Mimmi Pehrsson och Simeon Schill, Berg Sunnanäng, född den 14 juli.

Lovisa Anna Ebba Liljeborg, dotter till Anna Liljeborg och Ola Liljeborg Johansson, Bredhult, född den 12 oktober.

Konfirmerade

Johanna Wiréhn, Bredhult, Daniel Lantz, Ramsås, Oscar Stern, Källehult, Elin Widroth, Lädja, Robin Berg, Bredhult och Annika Söderlund, Vinninge, konfirmerades i Bergs kyrka den 5 maj.

Vigda

Caroline Skogström och Martin Falkbring, Berg, vigdes den 19 januari vid Kläppens skidanläggning, Lima

Lena Hoel och Anders Aldén, Berg, vigdes den 23 december i Bergs kyrka.

Döda

8 mars: Rune Strandberg, Bredhult, född den 9 april 1926.

6 april: Elis Petersson, Lädja, född den 17 september 1922.

21 juni: Lars Johan Pehrsson, Sörskog, född den 19 december 1918.

Följande personer från andra församlingar har gravsatts i Berg:

Svea Svensson, Lammhult, tidigare bosatt i Lädja, född den 22 december 1917 och död den 22 mars 2007.

Karin Ek, Brösarp, född i Hjulatorp den 24 september 1916 och död den 4 januari 2007. Begravningsgudstjänst hölls i Bergs kyrka, gravsättning i Varberg.

Befolkningssiffror:

Invånarantalet i Berg var vid årets slut 489, varav 254 män och 235 kvinnor. Äldst i församlingen var Roland Johansson, Berg, född den 15 september 1915. Äldsta kvinnliga församlingsbo var Inga Britta Pehrsson, Sörskog, född den 30 mars 1917.

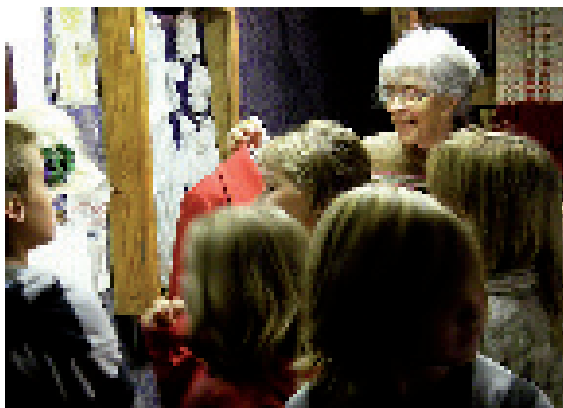
Konfirmation i Berg den 5 maj. Från vänster: Robin Berg, Ted Williamsson, Heidi Sydmark, Pontus Samuelsson, Viktor Gustafsson, Markus Lindström Inger Spjut, Filip Eliasson (skymd), Pontus Lindblom, Oscar Stern och Annika Stacke. Längst fram Elin Widroth, Daniel Lantz och Johanna Wiréhn.

Styrelse för Bergs hembygdsförening 2008

Ordförande: Inga-Gun Andersson, Torshult, vice ordförande: Bengt Göransson, Lädja, sekreterare: Torsten Persson, Lädja, kassör: Lena Johansson, Lövhult. Ledamöter: Erik Andersson, Hult, Sara Karlsson, Lädja, Eva Karlsson, Berg samt Märta Schlecker. Suppleanter: Iréne Eng, Ernatorp och Lars Nyvall, Fagerås.

Innehåll

Verksamhetsberättelse 2007	1
Ungt besök i hembygdsgården Inga-Gun Andersson	6
Väktaren Edvin på Hagtorpet Inga-Gun Andersson	8
Kajsa i Knapans Inge Ledje	14
Holma älgjaktlag 50 år Kerstin Haggren	21
Glimtar ur Gösta Eks album Jerker Haglund	28
Väder och natur 2007 Erik Andersson	38
Kungligt besök i Fagerås Karl-Olof Karlsson	46
Noterat i Smålandsposten 1907 Eric Lillienberg	47
Rune Strandberg Sune Andersson	49
Ny teknik övervakar miljön Sune Andersson	50
Hänt i Berg 2007	52
Fastighetsaffärer 2007 Lantmäteriverket m fl.	62
Personnotiser Skattemyndigheten, Aneboda pastorat och Växjö kommun	63

Pris: 75 kr

Krönikan ges ut av Bergs hem-
bygdsförening och tillhandahålles
genom:

Märta Schlecker
Fiskaregården, Berg
360 30 Lammhult
tel: 0472-720 93

ISSN 0281-912

Alla årgångar av krönikan från 1944
och framåt finns att köpa.
De tre senaste till åsatt pris och
tidigare årgångar för 20 kr.

Föreningens plusgironummer är
475 35 97-6